

BRĪVĀ LATVIJA

ISSN 0934-6759

APVIENOTĀ **LONDONAS AVIZE** UN

LATVIJA

Nr. 48 (1226)

2011. gada 17. decembris – 31. decembris

Lasiet tīmeklī!
www.brivalatvija.lv

PRIECĪGUS ZIEMSVĒTKUS!

Ziemsvētku pārdomas Adventā

Šīm pārdomām pamatā liksim 3. Adventa evaņģēlija (tikai) dažus vārdus: "Es esmu vēstneša balss, kas tuksnesī sauc: satīsit Tā Kunga ceļu." (Jāņa evaņģēlijs 1:23) Amen!

Mīlie latvieši!
Rīgā man bieži, no rītiem uz universitāti ejot, jāšķērso Vērmanītis (Vērmanes dārzs), un tur

jau sen esmu novērojis, un viņus nevar neievērot, labāk būtu teikt - nesadzirdēt - divus jau gados pavēcākus mūziķus, kuŗi, droši vien lai uzlabotu savu finansiālo stāvokli, ir vairāk vai mazāk kopā saspēlējušies un mūzicējot piepelnās. Skan trompēte akordeona pavadījumā, ne vienmēr skaisti, bet skaļi gan.

Un nez kāpēc nesen kādu rītu trompētists pūta viens. Man, no Tērbatas ielas ieejot Vērmani,

pretim skanēja šoreiz nevis ziņģu melodijas, bet gan laicīgas Ziemsvētku skaņas. Mazliet samocīti, bet es pazīnu amerikāņu Irvinga Berlina *White Christmas*.

Un man prātā iešāvās: drīz Ziemsvētki klāt! Cik gan ātri laiks liekas skrienam! Senāk, bērībā, ar nepacietību skaitīju svētdienas un naktis, cik līdz Ziemsvētkiem vēl jāguļ, un nevarēju svētkus sagaidīt. Nu dienas īsas un skrien vēja spārnim!

Ausis vēl skan Valsts svētkos augsta baznīcas kunga žēlošanās par anonīmās patērētājsabiedrības diktātu, un prātā vēl paša teiktāis sprediķis Rīgas Vecajā Svētās Ģertrūdes baznīcā. Un nu jau skan: - *White Christmas* un atgādina, ka man kas ir darāms!

Kas? Nu: „Satīsit Tā Kunga ceļu!” Es? Kāpēc es? Vai to arī nevar darīt kāda, piemēram, Ziemsvētku patērētājsabiedrība, jo kā nekā viņiem ir iesaiņošanas speciālisti, viņiem ir pieredze, jo viņi Ziemsvētkos un citos laikos kairina mūsu prātus un sirdis ar skaisti iesaiņotām dāvanām, kuŗas tad paši sev un mūsu mīļajiem pērkam. Neviens ar revolveri taču nestāv mums aiz muguras un nespēž pīrkt šo vai to! Un vispār - par kādiem tuksnešiem ir runa? Tuksneši, kā vārds to saka, ir tukša vieta. Bet cik gan Rīgā vien nav lielveikalu ar daudziem dažādiem „nelatviskiem” nosaukumiem, un tie nav tukši, tieši pretēji! Un apdomāsim, kas tad īsti veido tirgu, kas rada vajadzības un kas cenšas nopelnīt?

Mēs, cilvēki, - un nekādas ne anonīmas būtnes -, mēs esam šie ārprātīgie konsumenti, kas veido gan Lieldienu, gan Ziemsvētku, vasaru, rudenī patērētājsabiedrību. Un lai man neviens nemēģina iestāstīt, ka *socialkā* tas tā nav bijis politisku uzskatu pēc, - būsim atklāti - preču nebija! Taču nesalīdzināsim, kas bijis labāk, kas taisnīgāk, bet ieskatīsimies paši sevī, savā sirdī - cik lielā mērā mēs paši esam tie sauktie neglābjamie, ārprātīgie konsumenti?

Kam man jālīdzina ceļš? Lielveikaliem, patērētāju un pārdošanas biedrībām? Mums pašiem? Jau drīzāk. Tam, kuŗa dzimšanu mēs pieminam? Kā cilvēks - kā cilvēka bērns viņš pie mums nācis! Kails, kā visi bērni! Sargājams, kā visi bērni! Mīļš, kā visi bērni! Bez pasaulīgām prasībām un ekonomiskiem vērtējumiem un nākotnes prognozēm, marketingiem un pārdošanas saukļiem un reklāmām.

Iesim pie bērna silītes, Viņš visus aicina! Neļausim sev ieskaidrot sliktu sirdsapziņu vai grēka seku draudus, bet atcerēsimies, ka spēks reizēm nespēkā parādās!

Pāri Adventa laikam, Ziemsvētkiem tuvojoties, arī viens otrs, kas sevi varbūt par baznīcas cilvēku nav nosaucis, atkal atrod - un arī šogad atradīs ceļu (no lielveikala) uz dievnamu, pārvarot aizspriedumus un kautrību, mazticību un kūtrumu, un gribēs sev un savu bērnu sirdī iedegt to noslēpumaino gaismu, kuŗa sāka spīdēt Betlēmē vairāk nekā pirms 2000 gadiem un atspīd katrā Adventa laikā degtā svecītē un it īpaši Ziemsvētku eglītes svecītēs! Bērnu acīs šīs svecītes atspīd visgaišāk, gaišāk par visām patērētājsabiedrību degtajām reklāmu gaismām!

Sataisīsim mums, mūsu bērniem, visiem cilvēkiem un mazajam Nācējam ceļu, ceļu mūsu sirdī!

Āmen!
Gaišus un priecīgus Kristus dzimšanas svētkus un Dieva svētību 2012. gadu!

Prāvests Klāvs Bērziņš

RADI UN DRAUGI

VIESNĪCA • HOTEL

www.draugi.lv

*Atkal balts ceļa sākums,
Un vēl viena cerību zvaigzne,
Lai būtu tik gaiši, ka neiespējami pāiet
ne saviem sapņiem,
ne „Radiem un draugiem” garām.*

Mīlus un gaišus Ziemassvētkus vēl Jūsu - četrus zvaigžņu viesnīca Rīgā!

*Šis ir tas laiks, kad eņģeļiem
Starp ļaudīm mājas vieta.
Lūk, pāri ziemas debešiem
Jau zelta blāzma lieta!*
(Elza Kezbera)

**Brīvās Latvijas izdevēju
kopa un redakcija Jums,
mīlie lasītāji, autori, labvēļi
un draugi, vēl gaišus
Ziemsvētkus!**

Lai veselība, dzīvesspārs un
veiksme ir Jūsu sabiedrotie!

Vai Jūs jau pasūtīnājāt BL?

Šogad vēl ir iespēja pasūtīnāt mūsu avīzi Latvijā par Ls 29, -. **Nākamgad avīzes abonements Latvijā maksās Ls 34,-.** Par dāvanu - BL abonementu ļoti priecāsies sirmie leģionāri un Latvijas lauku bibliotēkas. Sagādāsim viņiem prieku!

Plašāka informācija 11. lpp.

9 770934 67501 8 48

VIESI NO DZIMTENES

Stokholmā 2. decembrī Igaunņu nama viesu telpā no Latvijas viesojās dzejnieks **Kārlis Vērđiņš**, sintezatoru spēlēja **Jānis Ozoliņš** un basa ģitaru – **Kaspars Lastovskis**, dodot viesiem iespēju tuvoties ne tikai mūzikai, bet arī dzejā valdzinošai lībiešu kultūrai, folkloras motīviem, buřamvārdiem un neaizmirstamajiem vēsturiskajiem latviešu valodniekiem **Kokas kundzei** un **Endzelinam**. Šis sarīkojums bija viens no svaigākajiem, kas pēdējos gados Stokholmā dzirdēti un redzēti.

Saistīgā interakcijā ar citiem rakstniekiem (Ādamsons, Fallijs) Vērđiņš piedāvāja arī dzejas krājumu „Ledlauži” (apgāds „Mansards” 2009. gadā).

Mājās pārnākusi, meklēju senāk iegādāto grāmatu „Biezpiens ar krējumu” („Atēna”, 2000-2004), kuŗā allaŗ parādās pārsteidzošas rindas.

Tiem, kas uz sarīkojumu neatnāca, dažādu zemju iemūtniekiem latviešiem, nogaršošanai, priekam un inspirācijai te ir dzejolis, kas, liekas, grāmatā vēl nav nodrukāts.

Aina Sikсна

Kārlis Vērđiņš

Kokas kundze

*Kokas kundzes nams ir pelēks,
kustīgs tā kā biŗu strops.
Grūti atŗķirt siltās naktīs,
vai kāds cilvēks brēc vai lops.*

*Grūti saprast sastopoties –
ko ņie domā? Ko ņie cer?
Kādās valodās tie runā?
Kādus svētkus tagad dzeŗ?*

*Kokas kundzei skaidra galva,
daudz tā atceras un zin.
Vakarā sēŗ virtuvītē,
krustu vārdu mīklas min.*

*Prāts tai strādā tā kā smērēts,
līdzskaņi pa vēnām dun.
„Māŗdzīvnīeks ar četriem burtiem”,
Kokas kundze raksta – suns.*

*Saules stari zemu laiŗas,
rieti blāŗv kā rozā vīns,
te pa mēness staru lejā
kāŗj pats Jānis Endzelīns.*

*Sirmas, sirmas viŗa ņsas,
uzvalks austs un kreķls balts.*

*Runā viŗŗ uz Kokas kundzi,
un tai pārŗkrien prieka ņalts.*

*„Tumŗus laikus, grūtus laikus
tagad latŗju mēle zin –
cīts to loka, mocīt moka,
cīts to gauŗi kāŗjām min.*

*Tikai jņs ņai svētā frontē
stāvat sargpostenī vēŗ,
gluŗi tā kā jņsu brāŗi
senās dienās Kurzemē.*

*Skatos es no mākoŗmalas,
un man priekā atmaĩgst prāts,
tāŗēc atnācu es ņonakt –
jums viens darbiŗŗ padarāms.*

*Manos austos goda svāŗkos
izŗūkusi viŗa poga –
tā jums ņorīt atŗpīdēŗa
tā kā zvaĩgznīte aiz loga.*

*ņemiet manu spoŗo pogu,
ņemiet stipru līnu diegu,
ŗujiet, lai es pārŗlaist varu
rudens lietu, ziemas sniegu!”*

*Kokas kundze satver pogu,
ŗūplādi ver rakstāmgaldā,
viŗas juteķļi un prāti
noreĩbst līķsmē saldā, saldā.*

Foto: Anita Dzilnava

Kārlis Vērđiņŗ

*Mirkļis viens – un adatiŗa
spoŗo pogu pieŗuvusi.
Profesors vēŗķ goda svāŗku,
paraugāŗ uz debess pusi:*

*„Pacīemoties jņsu namā
bija liels un patīess prieks,
atŗieŗŗos debess māŗjās
jau kā jņsu parārdnīeks.*

*Ja jums kādreĩz mņsu pusē
apmesties uz dzīvi tĩķs,
labi bņs, ja jņsu prātus
maniem prātiem blakus lĩķs –*

*klasificēt apŗvidvārdus,
rakstu darbos ķļņdas skaust...
It nevienu ņsu brīdi
nebņs mums bez darba snaust!”*

*Debess melna tā kā ogle,
mēness sīŗpĩm vieķls smĩns,
kad pa viŗa stariem augŗā
uzķāŗj Jānis Endzelīns.*

*Kokas kundze skatāŗ logā,
viŗas brillēs rasa ķrīt.
Dziŗi, dziŗi debess ķlodā
maza zvaĩgzne spĩd un spĩd.*

DVF Lĩdsas nodaŗas 60 gadu darbĩbas un Latvijas valsts dibināŗanas svinĩbas

Sestdien, 2011. gada 19. novembrĩ, vairāķ nekā 100 nodaŗas biedru un viesu bija pulcēŗusies Poļu Katoļu centrā, kur notĩka DVF Lĩdsas nodaŗas 60 darbĩbas gadu un Latvijas valsts dibināŗanas dienas svinĩbas.

Sarĩkojumu ievadĩŗa mācĩtāŗa Gita Putce ar svētbŗĩdi, aĩcinot uz pārdomāŗm par Latvijas pagāŗni, tagadni un to, kāda varētu bņt nākotne latvieŗiem ārpus Latvijas. ”Redzot daudzās pārmaiŗas tautas dzĩvē”, teica mācĩtāŗa, ”ir meklējumĩ pēŗ paliekamā, nemainĩgā. Kādas vērtĩbas pastāŗ, iztur, netiek norautas kā ķoku lapas rudens vēŗos? Eŗot visiem laĩķiem cauri, kam vajadzētu bņt ķeŗasomā? Ilŗus gadus mņsu sabiedrība sevĩ uzskatĩŗa par ”trimdas sabiedrību”, bet, kad Latvija atŗuva brĩvību, domas mainĩŗas un mēs ņeit sevĩ saucam par latvieŗiem, kas dzĩvo ārpus Latvijas. Ir prieks, ka ņajā apzĩmējumā var bņt iekļauti visi, kas nodzĩvojuŗi ņeit daudzus gadus, un tie, kas pēdēŗos gados veido savu dzĩvi ārpus Latvijas, kā arī visi, kas atŗusas ņīs zemes ķapsetās. Domāŗot par mņsu Latvĩju un mņsu tautu ņodien, ņais domāŗs ir iekļauta arī DV darbība un darbs, ko veicam ņeit.” Svētbŗĩdis izskanēŗa ar Latvijas Valsts himnu ”Dievs, svēti Latvĩju”.

Nodaŗas vēsturisko apskatu snĩdēŗa DVF Lĩdsas nodaŗas priekŗŗēdis Ivars Muravskis. Runas ievadā I. Muravskis pateĩcāŗ visiem, kas atraduŗi laĩku un iespēŗju pagodināŗt Lĩdsas nodaŗu 60 gadu darbĩbas atceres sarĩkojumā, un novēŗēŗa visiem jauķu, patĩkamu vakaru.

Lĩdsas nodaŗa dibināŗta 1950. gada 4. novembrĩ Prezbiteriāņu baznĩcas telpās, ar 39 dalĩbnie-

„Dņdālnīeki” un „Kamoliŗŗ” kuplināŗa svinĩbas ar uzvedumu

ķiem pirmajā pilnsapulcē. Viens no dalĩbnīķiem bija Raimonds Augusts Zolts, kas vēŗ ņodien ir nodaŗas biedrs. Ilŗus gadus viŗŗ bija tautasdeŗu ķopas ”Kamoliŗŗ” deŗotāŗjs un viŗnmēr visus pārstēĩdēŗa ar savu polķas un valŗa deŗotprasmi. I. Muravskis ar prieku iepazīstĩnāŗa klātesoŗos ar Zoltes kungu un kundzi un sveica ar dāvanu. Piecus mēneŗus vēŗāķ, 1951. gada martā, nodaŗā jau bija 79 biedri. Tĩķa apsveĩķts arī Jānis ņmits, kas 57 gadus nodaŗā darbojies vairāķās valdēs un bieŗi rakstĩŗis protokolus pilnsapulcēs un valdes sēdēs. Jānis ilŗus gadus bija tautisko deŗu deŗotāŗjs un savu deŗas prasmi nodevis meitai Belĩndai un dēŗam Andrim, kuŗi ir ķaismĩgi ”Kamoliŗŗa” deŗotāŗi.

1955. gadā nodaŗas biedru skaĩķs jau sasnĩdēŗa 163, tostarp darbību iesāķa 34 vanadzēŗes. 1956. gada oktobrĩ nodaŗai radās iespēŗja irēt namu ar ķluba iekārtu un 1959. gadā to nopĩrķt, adrese - 2,

Mexborough Avenue. Daŗādu tautību ķluba biedri pārsnĩdēŗa 200. Ķlubs deŗa peŗķu, kas nodaŗai ļāŗa ziedot un aizdot lĩdķeķķus latvieŗu trimdas pasāķumiem un arī palĩdzĩbai Latvijā. 1963. gadā par DVF Lĩdsas nodaŗas priekŗŗēdi ievēŗēŗa Jāni Pētersonu, un ņo darbu viŗŗ veica 40 gadus. Jānis bija dŗentlmenis ar augsta lĩmeŗa vadĩtāŗa īpaŗībām, visu respektēŗts un atzĩts cilvēķs.

Pagāŗjuŗā gadsimta 70. un 80. gados latvieŗi un ķluba biedri dzĩvoja aktĩvu sabiedrisko dzĩvi. Tĩķa organizēti sporta un kultņras sarĩkojumĩ un izbraukumi ķopā ar ģĩmenes locekļiem. Reĩzi ķetŗos gados notĩķa Eiropas Latvieŗu dzĩesmu un deŗu svētki. 1982. gadā svētki norĩtēŗa Ziemeļanglijā, arī Lĩdsā ar lieliem panāķumiem.

Visus ņos gadus aktĩvi darbojas tautasdeŗu ķopa ”Kamoliŗŗ”, un tā ilŗgadēŗjais vadĩtāŗjs ir Māris Pņlis, turķlāt arī valdes loceklis.

Raŗeni dzĩed un spēŗē folkloras ķopa ”Dņdālnīeki” ar savu enerģisko un viŗnmēr optimĩstĩķi noskaņoto vadĩtāŗu Raimonu Dāli. Jāŗpiebilst, ka arī Raimonda meĩta Māŗa dzĩed un spēŗē ķokli ņajā ķopā, bet sieŗa Inta deŗo ”Kamoliŗŗa”. Arĩ Raimonds pats labprāt deŗo tautiskās deŗas.

Situācija uz sliķto pusi sāķa mainĩties 90. gadu beigās. Biedru skaĩķs samazĩnāŗās, vairāķumam biedru ir daudzgu gadu nasta plecos, un tāŗēc viŗi neŗar vairs aktĩvi piedalĩties nodaŗas darbā. Pasliķtināŗās kriminālā situācija ķluba apkārtņē, tāŗēc telpas bija jāslēdz un īpaŗums jāpārdod.

Paŗlaĩķ nodaŗas sarĩkojumĩ notiek Poļu Katoļu centra telpās. Nodaŗa arī turpmāķ veĩķs savu darbu un atbalstĩŗ Daŗgavas Vanagu mēŗķus. I. Muravskis aĩcināŗa apskatĩť stendos izvietotās fotogrāfĩķas, pazĩť katram sevĩ un atcerēties pirmos Daŗgavas Vanagu biedrus, kuŗi dibināŗa vanagu nodaŗas ņeit, āŗzemēs, un saturēŗa ķopā latvieŗu sabiedrību.

Sveĩcienus ķopā ar ziediem nodeŗa LNPL priekŗŗēde L. Zobens un DVF valdes priekŗŗēdis U. Revelĩŗŗ. Nodaŗa saņēma sveĩcienus un aploķsnes ar ziedojumiem no Lĩdsas Latvieŗu draudzes priekŗŗēŗa T. Viŗanta un Ziemeļanglijas-Bradfordas draudzes priekŗŗēŗa Ē. Novadnīķa. Ziedus un aploķsnes ar ziedojumiem pasnĩdēŗa R. Dambĩtis no Bradfordas nodaŗas, V. Silĩnsķis un V. Jursĩŗŗ no Halĩfaksas nodaŗas. Ar sirsnĩgu dzĩesmu nodaŗu sveica ķuplā ”Dņdālnīeku” saime un tās vadĩtāŗjs R. Dāle. ”Kamoliŗŗa” vārdā sveĩcienus nesā M. Pņlis, dāvinot nodaŗai ņampanietĩ.

A. Pacēvĩķa nolāŗĩķa rakstveida apsveĩķumus no DVF valdes

priekŗŗēŗa vietnīķa P. Vanaga, DVF Vanadzņu daŗas vadĩtāŗjs M. Grunts un viŗas dzĩvesbiedra V. Grunts, no DVF Informāķĩķas nozaŗes vadĩtāŗas un Korbĩķas nodaŗas priekŗŗēdes I. Grĩķķus, DVF kasieŗa un viesnĩķas ”Radi un draugi” valdes locekļā P. Pētersona, Notĩnghamas nodaŗas priekŗŗēŗa K. Lĩģēŗa, no Londonas nodaŗas vanagiem un vana-dzēŗm, Mansfĩldas nodaŗas, Donķasteras nodaŗas priekŗŗēŗa A. Blausa, kas bija pievienojĩs arī ziedojumu. DVF Boltonas nodaŗas vārdā sveica administrātoris L. Cerĩŗŗ, nodaŗa bija pievienojĩs arī ziedojumu. Saņēmti sveĩcieni no Lĩdsas nodaŗas biedriem R. un I. Jefĩmoviem Rĩgā, I. un L. Mierĩņiem ņipleŗā, S. Krņmiŗas Bingleŗjā un I. Pētersons Spānijā.

Pēŗ apsveĩķumiem un laba vēŗlējumĩem DVF priekŗŗēdis U. Revelĩŗŗ pasnĩdēŗa apbalvojumu ”DV Noŗĩme zeltā” Raimondam Dālem no Lĩdsas nodaŗas un Viesturam Silĩnsķĩm no Halĩfaksas nodaŗas. Pēŗ tam ”Kamoliŗŗ” un ”Dņdālnīeki” rādiķa ķopĩgu svētku programmu.

Pēŗ koncerta svētku dalĩbnīķi tĩķa aĩcināti uz saviesĩgo daŗu un svētku vakariņām, ko bija sagatavojũŗi mņsu labvēlĩģie draugi - Poļu māŗas vadība.

I. Muravskis pateĩcāŗ visiem par apsveĩķumiem un uzsaucāŗ tostu par turpmāķo Lĩdsas nodaŗas darbību. Saviesĩgajā daŗā tĩķa ķopĩģi dzĩedātas tautasdzĩesmas un pārcĩlāts atmiņu pņrs. Loterĩķas atĩķums 130 mārcĩņas tĩķs ziedots Latvijas leģionāriem.

Sarĩkojumu vadĩŗa Aĩķa Pacēvĩķa un Juris Turķĩŗŗ.

Nodaŗas valde

LATVIJA DIENU RITĒJUMĀ

Valodai ir jābūt vienojošam faktoram

Valsts valodas komisijas sēdē piedalījās arī Valsts prezidents Andris Bērziņš. Prezidents uzsvēra valsts valodas nozīmi Latvijas sabiedrībā, izglītības sistēmā un tās pētišanas un tālāktīstības iespējas. "Valodai ir jābūt vienojošam faktoram Latvijas sabiedrības saliedēšanā. Latvijas pamats ir tās teritorija un valsts valoda. Tās ir vērtības, kas jāsaģlabā," sacīja prezidents.

Komisijas sēdē apspriesta iespējamā tautas nobalsošana par krievu valodu kā otru valsts valodu. Sarunas laikā prezidents apstiprināja, ka politiskajās kampaņās par labu vienam vai otram spēkam nepiedalīsies. Prezidents nepiedalīsies arī tautas nobalsošanā par krievu valodu kā otru valsts valodu, tādējādi neatbalstot arī valdības koalīcijas aicinājumu piedalīties referendumā un balsot pret otru valsts valodu.

***

Kā vērtēt prezidenta lēmumu?

Sabiedriskās politikas centra *Providus* pētniece Iveta Kažoka vērtē Valsts prezidenta Andra Bērziņa lēmumu nepiedalīties tautas nobalsošanā par krievu valodas statusa maiņu. No demokrātijas kultūras veidošanas viedokļa prezidenta lēmums vērtējams negatīvi, taču tas nav ļoti slikts risinājums, ja runa ir par sabiedrības saliedēšanas mēģināšanu ar mērķi vēl vairāk nesaērcināt abas kopienas. Par savu izvēli referendumā politiķi var publiski nepaziņot, bet viņiem būtu jāpiedalās, jo citādi sabiedrībai tiek rādīta greiza attieksme pret demokrātiskas valsts procedūram. Iedzīvotāji jau tagad kritizē deputātus, kuŗi izvairās no piedalīšanās balsojumos vai arī tajos atturas.

Lai gan prezidenta izvēlei no kopienas integrācijas viedokļa ir pamatojums, tomēr Kažokai šī situācija vairāk izskatās pēc lavīrēšanas. Latvijas kontekstā tas nav nekāds brīnums, jo mūsu valstī ir notikuši referendumi, pirms kuŗiem daži politiķi ir aicinājuši tajos nepiedalīties.

***

Budžets pieņemts pirmajā lasījumā

Saeima 8. decembrī ar 56 balsīm par un 40 pret pirmajā lasījumā konceptuāli atbalstīja valdības sagatavoto nākamā gada budžetu un to pavadošos likumprojektus.

Priekšlikumus budžetam otrajā lasījumā valdība varētu izskatīt 12. decembrī. Saeimas Budžeta komisija priekšlikumus plāno vērtēt 13. un 14. decembrī, bet galīgajā - otrajā lasījumā budžetu Saeimā plānots pieņemt 15. decembrī.

***

Baumas par Swedbank problēmām

Tīmeklī 11. decembrī izplatījās baumas par *Swedbank* problē-

mām. Cilvēki rindās stāvēja pie bankomatiem, lai izņemtu naudu. Bankas pārstāvji baumas par problēmām noliedza, apliecinot, ka banka strādā normālā režīmā, un joprojām papildināja bankomatus.

Zviedrijas banka *Swedbank* noraidīja Latvijas plašsaziņas līdzekļos izplatījušās baumas par *Swedbank* bankrotu. "Bankas pozīcija ir vairāk nekā stabila," sacīja *Swedbank* pārstāvis Tomass Baktēmans.

Finanču un kapitāla tirgus komisija (FKTK) lūdza Drošības policiju (DP) izmeklēt baumu izplatīšanu, un DP sākusī pārbaudi. Lai gan notika pastiprināta naudas izņemšana, *Swedbank* ir spējīga strādāt gan ikdienas, gan ārkārtas apstākļos.

Līdz 13. decembrim no *Swedbank* bankomatiem bija izņemti 33 miljoni latu.

***

Ierosina kriminālprocesu

Pēc valdības sēdes Ministru prezidents Valdis Dombrovskis (*Vienotība*) un iekšlietu ministrs Richards Kozlovskis (ZRP) žurnālistiem paziņoja, ka ierosināts kriminālprocess par radušos situāciju ap *Swedbank* - nepatiesi izplatot informāciju, mēģināt panākt destabilizāciju valstī.

Kriminālprocess ir sāks pēc Krimināllikuma panta - par nepatiesu datu vai ziņu izplatīšanu par Latvijas finanču sistēmas stāvokli. Maksimālais paredzētais sods par šādu noziedzīgu nodarījumu paredz brīvības atņemšanu uz laiku līdz sešiem gadiem, konfiscējot mantu vai bez mantas konfiskācijas.

***

Sabiedrībai jāsniedz informācija

Valdība uzklaušija Finanču un kapitāla tirgus komisijas (FKTK) pārstāvju ziņojumu par situāciju banku jomā. Ministru prezidents Valdis Dombrovskis (*Vienotība*) uzsvēra, ka objektīva pamata bažām nav, taču, iesaistot Finanču ministriju un Valsts kanceleju, ir jānodrošina pārdomāts komūnikācijas modelis, kas ļautu savlaicīgi sniegt sabiedrībai plašu informāciju, tādējādi neradot lieku ažiotažu.

FKTK padomes locekle Ludmila Vojevoda valdību informēja, ka nedēļas nogalē strauji izplatījušās baumas par *Swedbank*, kam sekojusi strauja noguldījumu izņemšana no bankomatiem un interneta bankas. Šī tendence vērojama arī vēlāk, un ir risks, ka varētu tikt destabilizēta visa banku sistēma kopumā, ja šī ažiotaža pārņemtos uz nerezidentu noguldītājiem. Tāpēc svarīga ir komūnikācija šajā jomā.

***

Krājbanku varētu atveseļot

Finanču un kapitāla tirgus komisijas (FKTK) priekšsēdes vietnieks Jānis Brazovskis tikās

ar AS *Latvijas Krājbanka* bijušā īpašnieka Vladimira Antonova tēvu - Krievijas baņķieri Aleksandru Antonovu, kas bija ieradies Rīgā. Viņi apsprieda iespēju sanēt *Krājbanku*. Pēc viesa domām, tā būtu pareiza procedūra. A. Antonova viedoklis - ja tāds lēmums tiks pieņemts, tad jebkuŗā variantā viņš esot gatavs palīdzēt bankas administrācijai. "Mūsu uzdevums ir nokārtot visas bankas saistības pret cietušajiem," piebilda A. Antonovs.

Iepriekš ar Brazovski ir sazinājušās personas, kas pārstāv Antonovu, un mēģinājušas noskaidrot, kādu palīdzību varētu sniegt *Krājbankas* problēmu risināšanai. Sarunā ar šiem cilvēkiem norādīts, ka būtu labi, ja Antonovs bankā atliktu atpakaļ izņemtos līdzekļus. Jau zināmo apķīlāto 100 miljonu latu vietā no Antonova varētu arī prasīt lielāku summu. Kopējā summa varētu būt pat 150 miljoni latu.

TV3 raidījums *Nekā personīga* pirms kāda laika ziņoja, ka četrus Latvijas aktivistu grupas Londonā tikusies ar bijušo *Latvijas Krājbankas* īpašnieku Vladimiru Antonovu. Viņš tiek vainots bankas izzagšanā.

***

Kāpēc radās Krājbankas krīze?

Krievijas baņķieris Aleksandrs Antonovs skaidroja arī, kāpēc radušies *Krājbankas* zaudējumi. Intervijā televīzijai viņš atzina, ka *Latvijas Krājbankai* problēmas sākušās rasties pēc tam, kad tika izsniegti lieli krediti Latvijas aviosabiedrības *airBaltic* atīstībai. Sākot kreditēt *airBaltic*, kuŗai bija lieli attīstības plāni, radās prāvi zaudējumi. Līdz ar to bija nepieciešams liels kredīts, bet tā apjoms pārsniedza normu, kāda pieļaujama viena klienta kreditešanā.

***

Atlīdzība Latvijas Krājbankas klientiem

Divu nedēļu laikā - no 29. novembra rīta līdz 13. decembrim valsts garantēto atlīdzību bija saņēmuši 61 917 *Latvijas Krājbankas* klienti. Banka *Citadele* no valsts Noguldījumu garantiju fonda kopumā iedzīvotājiem un uzņēmumiem izmaksājusi 237 miljonus latu. 86% no šīs summas pēc klientu izvēles ir izmaksāti ar pārskaitījumu uz bankas *Citadele* vai jebkuŗas citas bankas kontu. Izmaksāti aptuveni 67,7% no kopumā valsts garantētai atlīdzībai paredzētajiem aptuveni 350 miljoniem latu.

***

Baltijas valstu transporta ministru sanāksmē Tallinā

nolemts, ka šaursliežu dzelzceļa *Rail Baltica* vajadzībām steidzami vajadzīgs rezervēt zemi, ievērojot nepieciešamos teritorijas plānošanas procesus. Jau-

tājumi, kas saistīti ar teritoriālo plānošanu, esot komplicēti, tāpēc visām partnervalstīm būtu jāveic viss nepieciešamais, lai teritorijas plānošanas procesus šai dzelzceļa līnijai pabeigtu līdz 2015.gadam.

Ministri parakstīja nolīgumu par sadarbību starptautisko dzelzceļa pasažieru un kravas pārvadājumos, kā arī vienojās par *Rail Baltica* projekta tālāko virzību.

***

Latvijas un Zviedrijas valdības sadarbības aizsardzības jomā

Ministru kabinets 13. decembrī akceptēja projektu noteikumiem par Latvijas valdības un Zviedrijas valdības saprašanās memorandu sadarbībai aizsardzības jomā. Latvijas un Zviedrijas līgums par militāro sadarbību nav spēkā kopš 2008. gada, tāpēc abu valstu Aizsardzības ministrijas ir vienojušās par jaunas vienošanās - saprašanās memoranda noslēgšanu.

Saprašanās memorands nosauka sadarbības jomas, atbildīgās iestādes, klasificētās informācijas apmaiņas nosacījumus, jurisdikcijas jautājumus, finansciālos jautājumus. Ievērojot Zviedrijas puses lūgumu, memorands noslēdzams starpvaldību vienošanās veidā.

***

Pa kādu ceļu ies Saskaņas centrs

30. novembrī rezultatīvi beidzās Lindermaņa-Osipova-Gapoņenko grupas organizētā parakstu vākšana par valsts valodas statusu. Politologu ieskatā *Saskaņas centrs*, kāds tas bija pirms šīs akcijas, tāds vairs nebūs nekad. Lielais krievvalodīgo vēlēšanu atbalsts Satversmes grozījumiem ne vien attālinājis SC no iespējas nonākt valdībā, bet arī licis būtiski pārskatīt apvienības nākotnes plānus. Tagad jāizšķiras - vai likt lietā izvilktos „kaŗa cirvi”, aktīvi cīnoties par krievvalodīgo tiesību paplašināšanu, vai tomēr neliet eļļu ugunī un meklēt kompromisus. Ja visiem pieņemamu vienošanos neizdosies panākt, gaidāma lielā politiskā spēka sašķelšanās. Tas, kādu ceļu izvēlēsies SC, lielā mērā ietekmēs arī citus politiskos procesus tuvākā nākotnē. Varbūt pēc tautas nobalsošanas par krievu valodu kā otru valsts valodu mūs gaida arī nobalsošana par 11. Saeimas atlaišanu un tautas vēlētu prezidentu.

***

Soda Kabanovu

Saeimas sēdē 7. decembrī no tribīnes tika paziņots Mandātu, ētikas un iesniegumu izskatīšanas komisijas lēmums - *Saskaņas centra* (SC) deputāts Nikolajs Kabanovs, parakstoties par grozījumiem Satversmē, kas paredz krievu valodai otras valsts valodas statusu, nav ievērojis svinīgo solījumu (zvērestu) un tādējādi ir pārkāpis deputāta ētikas kodeksu. Par Kabanova

pārkāpumu un soda mēru nobalsoja visi klātesošie komisijas deputāti, tikai Kabanova frakcijas biedrs komisijas priekšsēdis Vitalijs Orlovs (SC) balsotānā nepiedalījās. Komisija iepriekš bija atzinusi deputāta pārkāpumu un nolēmusi Kabanovam par šo pārkāpumu piemērot Saeimas Kārtības rullī paredzēto augstāko iespējamo soda mēru - izteikt rakstveida brīdinājumu, paziņot par to Saeimas sēdē un komisijas lēmumu publicēt laikrakstā *Latvijas Vēstnesis*.

Kabanovs iepriekš atzina, ka ir parakstījis un to izdarījis jau 20 minūtes pēc parakstu vākšanas sākuma. Laikraksta *Vesti Segodņa* portālā www.ves.lv Kabanovs atklājis, ka parakstījis 1. novembrī kopā ar savu dēlu Rīgas 80. vidusskolā. Saeimas deputātu ētikas kodeksa 4. pants nosaka, ka deputātam godprātīgi jāievēro Saeimas deputāta svinīgajā solījumā paustā apņemšanās.

***

Jaunāko Ziņu 100 gadi

Pirms 100 gadiem sāka iznākt leģendārā pirmskaŗa Latvijas sabiedriskā politiskā dienas avīze *Jaunākās Ziņas*. Tā izveidojās, reformējoties citam laikrakstam. Pirmā numura ievadrakstā teikts, ka "Jaunā latviešu kapeikas avīze *Jaunākās Ziņas*, kas sāk savu gaitu, ir gan jauna pēc nosaukuma, bet pēc satura būs latviešu publikai pazīstama, jo to izdod līdzšinējais *Rīta Vēstnesis* redakcijas un drukātavas personāls uz kooperatīvu pamatiem." Sākotnēji *Jaunākās Ziņas* satilpa četrās lappusēs un ar satura bagātību lepoties nevarēja. Par izdevēju uzstājās Emīlija Elks, vēlāk Benjamiņa kundze. Viņas spoŗuma laiks sākās pēc Pirmā pasaules kaŗa, kad *Jaunākās Ziņas* reizē ar žurnālu *Atpūta* kļuva par visvairāk lasītajiem un ietekmīgākajiem izdevumiem Latvijā. Avīzes tirāŗa sasniedza pat 200 tūkstošus. Pēdējais *Jaunāko Ziņu* numurs iznāca 1940. gada 9. augustā.

***

Aizstāv

Latvijas zemniekus

Zemkopības ministre Laimdota Straujuma devusies darba vizītē uz Briseli. Eiropas Savienības (ES) Lauksaimniecības un zivsaimniecības ministru padomes sanāksmē Straujuma tiksies ar dažādu ES dalībvalstu lauksaimniecības ministriem, lai turpinātu diskusijas par Kopējās lauksaimniecības politikas reformu, tostarp cīnoties par taisnīgiem tiešajiem maksājumiem un lauku attīstības politikas finansējumu Latvijas lauksaimniekiem un panāktu Latvijas zivsaimnieku interešu ievērošanu nākamā ES plānošanas periodā - no 2014. līdz 2020. gadam.

Zemkopības ministre arī paudis Latvijas nostāju - nozvejas kvotas turpmāk jānosaka pēc reģionālā principa, t.i., ka par nozvejas kvotām Baltijas jūrā lemj tikai tās ES dalībvalstis, kas atrodas pie Baltijas jūras, nevis visas ES dalībvalstis, kā tas ir noticis līdz šim.

Ziņas sakopojis **P. Karlsons**

LAIKU UN VIETU MIJĀS

Atspēkojot Latkrievijas entuziastu argumentus

VĒROJUMI UN PĀRDOMAS

Nu *Saskaņas centrs* (SC) ar abiem U - Urbanoviču un Ušakovu priekšgalā uzņēmies šantāžēt t.s. latviskās partijas: ja Saeima piekritīs tam, ka tur, kur krievvalodīgo daudz, tie varētu komunicēt ar valsts iestādēm krieviski, tad SC deputāti neļaus zvērestu un nebalsos par krievu valodu kā otru valsts valodu.

Bet ko šis piedāvātais kompromiss nozīmētu? Ka krievu mēle iegūs reģionālas valodas statusu. Taču kur tad šī "lingvistiskā kopiena" dzīvo kompakti? Būs jāveido reģions "Purčik" (Purciems) vai reģions "Dvinsk" (Daugavpils), jo šos vietvārdus latviski tik grūti izrunāt, vai ne? Taču - jokus pie malas. Pati par

sevi Lindermana, Osipova un Gaponenko iniciatīva ir vistīrākā provokācija; ar divām valsts valodām Latvija kļūtu par Latkrieviju, un starptautisko tiesību aspektā šāds nosaukums būtu pilnīgi leģitīms - atcerieties Austroungāriju un Čehoslovākiju! Ņemsim vērā, ka tiem 40% Latvijas krievvalodīgo kaimiņos atrodas Krievijas Federācija vismaz ar 110 miljoniem etnisko krievu. Samērs, kas salīdzināms ar 1938. gada situāciju, kad Sudecijas vāciešus pret čehiem musināja Lielvācija ar tās 70 miljoniem *Herrenvolk*am (kungu tautai) piederīgajiem.

Latkrievijas entuziasti neskoņas ar argumentiem par labu oficiālai divvalodībai Dievzemītē. Tos viegli atspēkot.

Nenogurdināmais Nikolajs Kabanovs avīzē *Vesti Segodnja* raksta, ka Savienotajās Valstīs spāņu

valoda izplatības ziņā ir otra pēc angļu valodas un tur bieži vien lasāmi publiski norādījumi abās valodās. Taču tā ir tīri praktiska padarīšana, īpaši ASV dienvidrietumu pavalstīs, un nevienam nav ne mazāko šaubu par to, ka angļu valoda tur no krasta līdz krastam - *from sea to shining sea* - ir vienīgā oficiālā. Šī lielvalsts "pauž sevi" angļiski. Punkts.

Tai pašā avīzē liek galdā argumentus kāds Aleksandrs Olbiks. Viņš vaicā - kāpēc zviedru valoda, kas ir dzimtā tikai 6 procentiem Somijas iedzīvotāju, tur ir valsts valoda? *Latvijas Avīzes* 6. decembra numurā Juka Rislaki paskaidro: "Likumā noteikts, ka zviedri iemācās somu valodu, bet somi - zviedru valodu (...) Zviedriski runājošie somi vienmēr ir dzīvojuši Somijā, ir patrioti, visi ir pavalstnieki un visos

kaņos cīnījušies par Somiju." Tātad - īpašs gadījums!

Olbiks mums stāsta, ka Indijas kaklakungu un kolonizatoru valodai - angļu mēlei - tur ir valsts valodas statuss. Tāpēc, ka Indija tautību un valodu ziņā ir raiba valsts, un to efektīvi pārvaldīt no viena centra bez angļu valodas būtu grūti. Līdzās "otrajai darba valodai" - hindi tur dažās pavalstīs atzītas 22 vietējās valodas. Atkal īpašs gadījums!

Olbiks, protams, mums degunā bāž Šveici - šo turīgo paraugvalsti, kur valsts valodas statuss ir vācu, franču, italiešu un retoromāņu valodai, kaut gan attiecīgajā valodā runājošo īpatvars ir 65,7 %, 20,4 %, 6,5 % un 0,5 %. Arī tas ir īpašs, pat ļoti īpašs gadījums: šveicieši jau vairākus gadsimtus apzinās sevi par vēsturiski izveidojušos kopību, vāciski *Eidgenossenschaft*.

Sākās ar to, ka dažu novadu (kantonu) zemnieki deva zvērestu būt vienotiem un pretoties Habsburgu dinastijas kundzībai. Pakāpeniski izveidojās *Confederatio Helvetica* - CH (tas ir šis valsts oficiālais nosaukums, turklāt latīņu valodā...).

Tātad, Latkrievijas entuziasti, nejauciet ļaudīm galvu.

Ak tā, paliek vēl Beļģija. Tā ir divvalodīga, tā ir divkopienu valsts, taču tur valoņi un flāmi mīt kompakti katrs savā reģionā, un tikai tas, ka galvaspilsēta Brisele šai ziņā ir jaukta un tur mājā ne tikai karaņnams, bet arī Eiropas Savienības vadība un parlaments, attur Beļģiju no pilnīgas sadalīšanās divās suverēnās valstīs.

Vārdu sakot, Latkrievijai nebūt, jo citādi vairs nebūs Latvijas.

Franks Gordons

Pagalam nepareizi skaitļi

Ikvienam Latvijas iedzīvotājam ir zināms, ka mūsu valsts demografiskā situācija ir nūdien skarba un skumja. Katru gadu Latvijā mirst vairāk cilvēku nekā piedzīst, piedevām pat ļoti augstu vilni sit emigrācija uz dažādām pasaules valstīm, it īpaši kopš Latvija 2004. gadā pievienojās Eiropas Savienībai.

Tāpēc gluži satriecošs nesen bija Latvijas Centrālās statistikas pārvaldes (CSP) paziņojums, ka tās dati liecinot - no valsts emigrējuši ir... tikai 33 tūkstoši cilvēku! Patlaban pieejami ir provizorisks dati par šajā pavasarī veikto tautas skaitīšanu, un tie rāda, ka laikā kopš pēdējās skaitīšanas 2000. gadā valsts iedzīvotāju skaits ir samazinājies par veseliem 480 tūkstošiem. Visticamāk, valsts iedzīvotāju skaits nu ir zem diviem miljoniem.

Šo samazinājumu nu nekādi nevar piedēvēt mirstības un dzimstības rādītājiem, lai arī tie ir pietiekami bēdīgi. *Brīvās Latvijas* lasītāji, kuŗi dzīvo Anglijā vai Īrijā, zina, ka latviešu emigrantu tur ir pat ļoti daudz. Emigrējušie latvieši dibina paši savas organizācijas un skolas, viņi strādā dažādādu darbus, turklāt visai daudzus jaunkundzes (un arī jaungskungi) nodarbojas ar prostitūciju. Apgalvot, ka viņu ir tikai pāris desmit tūkstošu, ir absurds.

Pēdējā laikā ar saviem datiem par emigrantu skaitu klajā nākušas arī citas instances. Latvijas Banka (tātad - centrālā banka) apgalvo - tās dati liecinot, ka no valsts ir izbraukuši 178 tūkstoši iedzīvotāju. Latvijas Universitātes profesors Michails Hazans savukārt ir aprēķinājis, ka emigrantu skaits ir 200 tūkstoši. Arī šie skaitļi īsti neatbilst tautas

skaitīšanas datiem. Visticamāk, aizbraucēju skaits tomēr ir 300 tūkstoši vai pat vairāk.

Laikraksta *Diena* komentētājs Sandris Točs raksta, ka dati liecinot par valsts politikas „pilnīgu un galīgu bankrotu”. Nevaru īsti piekrist. Masu emigrācija no Latvijas sākās brīdī, kad mūsu valsts iestājās Eiropas Savienībā un vairākas, bet ne visas ES dalībvalstis atvēra savu darba tirgu jauno valstu iedzīvotājiem. Tas nebija laiks, kad Latvijas tautsaimniecība bija nonākusi tādā krīzē, kādā radās 2008. gadā un turpinājās nākamajos gados. Toreiz ļaudis no Latvijas devās prom dažādu iemeslu pēc. Tie, kuŗi strādāja mazapmaksātās profesijās, meklēja darbu - jebkādu darbu, kas ļaus pelnīt vairāk. Atceros, neilgi pēc tam, kad Latvija iestājās ES, televīzijā redzēju ziņu sižetu, kuŗā kāds bijušais Latvijas iedzīvotājs ar smaidu seļ Londonas viesnīcā tomātu mērcei mizoja tomātus. Ko šis cilvēks bija darījis Latvijā? Bijis vēstures skolotājs. Skumji nopūtos - skolotāji Latvijā bija (un ir) ļoti vajadzīgi, bet šē tev! - vēstures skolotājs labprātāk strādā viesnīcas virtuvē, jo tur viņš pelna krietni vairāk nekā savā skolā. Šādu ekonomisko migrantu bija ļoti daudz, bet tas nebūt nebija vienīgais iemesls, kāpēc cilvēki brauca prom. Pats esmu runājis ar paziņām, kas emigrējuši - viņiem tikpat svarīga, cik nauda, ir cilvēku attieksme. Priekšnieki Lielbritānijā vai Īrijā ir laipni un smaidīgi pretstatā priekšniekiem Latvijā, kas var būt skarbi un nikni. Uz ielas cilvēki cits citam uzsmaida, viņi ir izpalīdzīgi. Arī tas ir svarīgi.

Ir arī tādi cilvēki, kuŗi no Latvijas aizbraukuši tāpēc, ka daudzi valsts iedzīvotāji ir aizspriedumaini jautājumā par cilvēka seksualitāti. Labs piemērs ir mācītājs Māris Sants, ko Lat-

vijas evaņģeliski luteriskās Baznīcas pašreizējā vadība izslēdza no Baznīcas, kad viņš paziņoja, ka ir gejs. Māris tagad dzīvo Londonā un Latvijai ir zudis. Emigrējis ir arī portāla *Gay.lv* veidotājs Ainārs Ločmelis, iemesls - tas pats. Pazīstu arī vairākus citus cilvēkus, kuŗi emigrējuši tā pašā iemesla pēc, bet viņi par savu seksualitāti nav atklāti, tāpēc viņu uzvārdus neminēšu, taču skumji tas ir tāpat.

Jautājums ir arī par CSP. Ja nu ir iestāde, kuŗas datu ticamība ir būtiski svarīga, tad tā ir statistikas pārvalde. Ja tās spriedums par emigrantu skaitu ir tik ļoti kļūdainais, vai ir iemesls ticēt citiem tās piedāvātajiem datiem? CSP dati, starp citu, ir valsts budžeta pamatā. Ja arī tie ir kļūdaini, tad jājautā, vai budžeta ienākumi un izdevumi ir precīzi noteikti, vēl jo vairāk tāpēc, ka nākamā gada budžetā atkal paredzēta krietna „konsolidācija” (lasi - izdevumu samazināšana un ienākumu vairošana). Jau tā par datiem ir pietiekami daudz jautājumu. Valdība apgalvo, ka konsolidācijas apjoms būšot 150 miljoni latu, savukārt starptautiskie aizdevēji (Starptautiskais Valūtas fonds un Eiropas komisija) vēlas nākamā gada budžetā panākt lielāku konsolidāciju. Pati par sevi tā nav liela bēda, šomēnes valsts pabeigs aizdevuma programmu, un tad vairs nebūs nepieciešams atbildēt par katru santīmu. Taču dati par valsts tautsaimniecību ir saistāmi arī ar Eiropas Savienības subsidijām. Ja tie ir pārspīlēti, arī te var rasties problēmas. Katrā ziņā nepieciešams CSP darbu izmeklēt itin rūpīgi, un, ja izrādās, ka dati par emigrāciju ir apzināti falsificēti, tad pārvaldes vadītājam Aijai Žīgurei (viņa CSP vada jau kopš 1998. gada augusta) ir laiks tīt maksškeres.

Vēl par pašiem emigrantiem.

Ir pamatots iemesls domāt, ka lielākoties viņi Latvijā neatgriezīsies nekad. Avīzes *Diena* pielikumā *SestDiena* bija gaŗa intervija ar populāro mūziķi Gunāru Kalniņu, kas jau divus gadus dzīvo Barselonā. Virsraksts: „Manas mājas ir Spānijā - atpakaļ negaidiet.” Intervijā Gunārs stāsta, ka savus bērnus (kuŗu viņam gan vēl nav) viņš gribēšot audzināt Itālijā. Pietiekami daudzos gadījumos no Latvijas ir emigrējušas veselas ģimenes, un viņu situācija ir tāda, ko labi pazīs *Laika* un *Brīvās Latvijas* lasītāji no tā dēvētās „tradicionālās trimdas”. Brīdī, kad cilvēks apaug ar dzīvesbiedru, bērniem, darbavietu, kaķi vai suni, pārcelšanās kļūst jo sarežģītāka, un tas attiecas gan uz latviešiem, kas ilglaicīgi dzīvojuši Amerikā vai Austrālijā, gan uz latviešiem, kuŗi nu jau sešus vai septiņus gadus dzīvo Anglijā, Īrijā vai Spānijā. Tāpēc tiek dibinātas minētās skolas un organizācijas. Pēc Otrā pasaules kaŗa latvieši Vācijas tā dēvētajās *dīpīšu* nometnēs dibināja ne vien skolas, bet arī sabiedriski politiskas organizācijas, teātrus, operas trupas un visu pārējo, kas palīdzēja nodrošināt latviešu kultūras saglabāšanu. Mūsdienā emigranti tik naski nav, bet arī viņi zināmā mērā ap sevi veido latvisko infrastruktūru.

Ir vairāk nekā svētīgi, ka latvieši dibina skolas, kaut vai tikai sestdienās vai svētdienās. Bērns latvietis, kas dzīvo Londonā vai Dublinā, tur iet skolā, tāpēc viņam ievērojama dienas daļa paiet angļu valodas vidē. Latviešu valodas saglabāšana ir vecāku un ģimenes rokās. Protams, no Anglijas vai Īrijas uz Latviju atlidot ir vieglāk un lētāk nekā no Amerikas, Kanadas vai Austrālijas, taču cilvēki ir aizņemti, labākajā gadījumā viņi Latvijā ierodas atvaļinājuma vai svētku laikā. Piemēram, mana pamāte (mana nelaiķa tēva otrā

sieva) dzīvo Francijā un strādā Šveicē. Latvijā mēs viņu redzam reti. Arī viņas dēls, mans pusbrālis, ir ieminējies, ka varētu jau pastrādāt arī ārzemēs, un, tā kā viņam pašam ir sieva un divi bērni, tas, ļoti iespējams, nozīmētu vēl četrus latviešu pazušānu no valsts. Lai nu kā, kultūra angļu valodā ir krietni plašāka nekā kultūra latviešu valodā, un, jādodomā, jau tagad starp jauno laiku emigrantiem ir bērni, kuŗiem latviešu valoda rada pietiekami lielas problēmas.

Taču ir arī pozitīva vēsts. Lasītāji droši vien zina, ka jau labu laiku politiķi Latvijā ir pārrunājuši jautājumu par **dubultpavalstniecības** atjaunošanu. Savu svētību šai domai deva arī Valsts prezidents Andris Bērziņš, kādā televīzijas intervijā norādot, ka „dubultpavalstniecība ir vairāk nekā nepieciešama”, jo „labāk ļaut cilvēkiem rīkoties brīvi un ļaut atgriezties Latvijā”. Saeimas deputāti jau tagad ir vienojušies par trim jautājumu blokiem, kas tikšot risināti ar likuma grozījumiem. Pirmais ir dubultpavalstniecības iegūšana ārvalstīs dzīvojošajiem, tātad - arī krietni daudziem *Laika* un *Brīvās Latvijas* lasītājiem. Otrs ir par pavalstniecības piešķiršanu Latvijā dzimušu nepavalstnieku bērniem (paredzams, ka par to būs karstas diskusijas). Trešais ir par pavalstniecību tiem Latvijas pavalstnieku bērniem, kas dzimuši ārvalstīs. Sevišķi būtiski tas ir jauno laiku migrantiem, jo, lai arī nav precīzi zināms, cik bērnu viņiem ir dzimis, dzīve šiem bērniem nepārprotami būs vieglāka, ja viņi kādreiz gribēs atkal dzīvot un strādāt Latvijā un kabatā viņiem būs mūsu valsts pase. Turēsim ikšķi, lai deputāti nemelo, teikdami, ka šis nu ir jautājums, kuŗš jārisina iespējami ātri.

Kārlis Streips

Par namu, kas glabā G. Ērenpreisa, J. Rozentāla „Sievietes baltā” un Vairas Viķes-Freibergas soļus. Un ne tikai

Šogad apņēmu 100 gadu staltajam, greznajam namam Rīgā, Brīvības ielā 38 (agrāk – Brīvības gatve 2), kas glabā milzum daudz interesantu stāstu gan par vēsturi, gan cilvēkiem un likteņiem, kas tajā vijušies. Šodien tas pazīstams arī kā „eksprezidentu nams” – tur dzīvo Gunta Ulmaņa un Vairas Viķes-Freibergas ģimene. Trešajā stāvā atrodas Andreja Upīša memoriālais muzejs (rakstnieks te dzīvoja no 1951. līdz 1970. gadam), un šī muzeja vadītāja Inese Kaire ir zinīga un asprātīga stāstītāja, ļoti godīgi un nesavtīgi glabā atmiņas par Andreju Upīti un gluži praktisko vidi, kurā rakstnieks mitis.

Interesi par šo namu rosināja kāda neliela izstāde par slaveno Ērenpreisu, uzņēmēju, velosipēdu ražotāju, kuņģam, kā izrādās, savulaik bijis birojs – tais telpās, kur tagad rosās tirgotājs Raimonds Gerkens, bet „padomju laika bērni” atceras slaveno Rakstnieku grāmatnīcu un konfekšu bodi, kurā varēja arī nobaudīt ļoti labu kafiju un saldējuma kokteili ar plūmju sulu.

Tātad – nams celts 1911. gadā pēc arhitekta Ernesta Poles projekta. (Arhitekta liktenis arī ir atsevišķa stāsta vērts, to ieskicēsim vēlāk.) Nams būvēts Rīgas IV savstarpējās kredītsabiedrības bankas vajadzībām. Divdesmitā gadsimta 20. – 30. gados te ilgāku laiku darbojušās kredīta un krājaizdevu iestādes, dažādas biedrības, izdevniecības, I šķiras restorāns „Teātra klubs”, rūpnīcu un tirdzniecības uzņēmumu kantoņi.

Gadu gaitā namu apdzīvojuši daudzi sabiedrībā pazīstami cilvēki. No 1936. līdz 1940.

Arhitekts Ernests Pole nodzīvoja īsu, bet spožu mūžu. Dzimis 1872. gada 8. oktobrī, miris 1914. gada 25. februārī, apbedīts Rīgā, Meža kapos. No 1904. līdz 1908. gadam studējis arhitektūru Rīgas Politehniskajā institūtā, praktizējis Konstantīna Pēkšēna būvniecības birojā.

Ernests Pole bija vispusīgi apdāvināts cilvēks. Baltijas skolo-tāju semināra audzēkņu vidū izcēlies ar kaligrafa un zīmētāja dotībām, darba gados Liepājā nodarbojies ar ērģeļspēli. Viņam bijusi interese arī par teātri, sarīkojis pirmo teātra izrādi savā dzimtajā Lutriņu pagastā.

Pēc E. Poles projektiem Rīgā uzceltas 37 ēkas, daudzas no tām ar arhitektūrvēsturisku nozīmi. Lielākā daļa ēku ieturētas neoklasicisma formās, dažas arī nacionālā romantisma un citu racionālistisko jūgendstila novirzienu stilistikā. 1910. gadā projektējis 5. Dziesmu svētku ēku, kas tika uzcelta Preču stacijas rajonā. Ēkā bija paredzētas vairāk nekā 10 000 sēdvietas un uz skatuves atradās ērģeles. Pazīstamākais no Ernesta Poles projektētajiem namiem ir Rīgas Latviešu biedrības nams Merķeļa ielā 13 (1909), ko viņš projektēja kopā ar otru pazīstamu latviešu arhitektu Eiženu Laubi. Nama fresku autors ir Janis Rozentāls, kuŗa otai pieder arī pazīstamā glezna „Sieviete baltā” (1902) – uzņēmēju Bergu ģimenes jaunākā meita Anna Miliņa Berga.

Pēc to gadu laikabiedru atmiņām, jaunais, talantīgais arhitekts Ernests Pole esot „aplidojis” Kristapa Berga meitu Annu Miliņu, Arveda Berga māsu. Savu-

Nams Brīvības un Elizabetes ielu stūrī pag. gs. 30. gados...

Foto: Imants Urtāns

... un šā gada decembrī

Pēc nelieliem labojumiem tas tika pieņemts un īstenots. Ar savu krāšņumu nams ir neoklasicisma meistardarbs.

Šķiet, ka Arveds Bergs ģimenes bankas fasādes izveidi uzticējis savam nākamajam radniekam. Taču Ernests Pole saslima ar plaušu karsoni. Pēc arhitekta pārāgrās nāves nelielī pēdējā gaitā izvadīja otrs Annas Miliņas brālis – mācītājs Edgars Bergs un visa Bergu dzimta. Bet Anna Miliņa palika vienuļa līdz mūža galam kādā pansionātā Francijā.

Ernests Pole kļuva par vienu no nozīmīgākajām personībām latviešu arhitektūras sākumposmā, un viņa vārds paliekami ierakstīts arhitektūras vēsturē.

***

Aizvadītā gada augustā Mūzeju naktī pēc Ērenpreisu dzimtas atvases Toma Ērenpreisa ieceres desmitos vakarā notika riteņbrauciens, kuŗa laikā jaunieši, pie velosipēdiem piestiprinājuši karbīda lampiņas, brauca pa Rī-

gas ielām. A. Upīša muzejā to dien tika atklāta izstāde par Ērenpreisu un viņa lolojumu. Izstāde bija iecerēta neilgam laikam, taču apmeklētāju intereses pēc tika pagarināta uz vairākām nedēļām.

Gustavs Ērenpreiss dzimis 1891. gadā Mazsalacā, beidzis amatniecības skolu. Kopš 1907. gada strādāja E. Bērziņa velosipēdu darbnīcā „Baltija”. 1922. gadā viņš nodibināja savu velosipēdu remonta darbnīcu, kas laika gaitā izauga par „G. Ērenpreisa velosipēdu fabriku” Brīvības gatvē 2, kuŗa saražoja ap 70% no visiem Latvijā ražotajiem velosipēdiem.

Slavenā Ērenpreisa rūpnīca Latvijā bija talantīgā, mehāniķa prasmēm apveltītā Gustava Ērenpreisa lolojums. 1922. gadā Rīgā, pie Vidzemes tirgus, viņš atvēra nelielu velosipēdu un motociklu darbnīcu, kas 1924. gadā pārcēlās uz Brīvības ielu 129/133, – šīs rūpnīcas telpas ie-

priekš piederēja velosipēdu ražošanas aizsācējam Latvijā Alek-sandram Leitneram.

Jau 1927. gadā te sāka darboties „G. Ērenpreisa velosipēdu fabrika” – vadošā ražotne visā Baltijā. To noteica modernās tehnoloģijas, divriteņu dizains un augstie kvalitātes rādītāji. Te ražoja sieviešu, vīriešu divriteņus un velosipēdus armijas vajadzībām, jo Latvijas armijā bija arī velosipēdistu rotas.

Divriteņu cena bija ap 145 – 150 latu atkarībā no modeļa, tos varēja iegādāties uz kredīta. G. Ērenpreisa Original velosipēdi bija pieprasīti daudzās valstīs. No 1927. līdz 1940. gadam piecās lielās G. Ērenpreisa fabrikās un 30 mazās darbnīcās saražots ap pusmiljons velosipēdu.

Pateicos par atbalstu šā materiāla tapšanā Inesei Kairei un Inārai Odiņai!

Ligita Kovtuna
(Turpinājums sekos)

A. Upīša muzeja vadītāja Inese Kaire vada ekskursiju. Muzeja vietas – žurnālists no Vjatkas (Kirovas), liels latviešu kultūras pazinējs un draugs Michails Koptevs. Romānu Zaļā zeme Upīša sarakstījis Vjatkas guberņā, Kstiņinā

gadam šeit dzīvoja Alberts Kviesis, Latvijas Valsts prezidents, no 1919. līdz 1935. gadam – vairākkārtējais Latvijas Ministru prezidents Marģers Skujenieks, mākslinieki Romāns Suta un Aleksandra Beļcova, grāmatizdevējs Jānis Rapa, diriģents Leonīds Vigners, Aspazija, diriģents Arvīds Jansons ar dzīvesbiedri Iraīdu Jansoni un dēlu Marisu un daudzi citi.

Nama pirmajā stāvā visos laikos atradusies aptieka.

kārt Arveds Bergs un Jānis Brigaders, rakstnieces Annas Brigaderes brālis, bija īstenie nama Brīvības ielā 38 pasūtītāji, cēlji un financētāji. 1910. gadā tika rīkots ēkas projektu konkurss, kuŗā E. Poles projekts ieguva tikai ceturto vietu, bet jau pēc konkursa rezultātu paziņošanas ēkas pasūtītāji prasību konkrētizēja un izteica vēlmi, lai ēka tiktu veidota „ampīra stilā”. Šai prasībai vislabāk atbilda E. Poles ēkas fasādes projekts.

Cauri dzīvei skriešus

Andris Kadeģis, *Izrakteņi, atmiņas un liecības – XX gadsimts, Dienas Grāmata, 2011. g., 312 lpp.*

Ārstu inteligences limenim jābūt krietni virs caurmēra, citādi jau viņi pēc vidējās izglītības apgūšanas pie medicīnas studijām nemaz nebūtu tikuši pieļauti. 1933. gadā dzimušais dakteris Andris Kadeģis, speciālizējies patoloģijā, savā dzīves stāstā **Izrakteņi** starp citu pastāsta par kādu testu, kas viņa inteligences koeficientu izteicis ar skaitli 138. Kadeģa pazinēji turklāt raksturotu viņu kā garīgas enerģijas pārpilnu cilvēku, kam patīcis, kā agrāk mēdza rakstīt piemiņas albumiņos, dzīvot dzīvē dzīvu dzīvi, no vides un apkārtnes kāri tveņot impulsus, kādus tās jebkuubrīd spējušas dot, bet arī dodot iz sevis labus darbus un padomus pozitīvu sabiedrisku procesu rosināšanai.

Vairākumam 1930. gadā dzimušo trimdnieku (vai, ja gribam būt pedantiski, **bijušo** trimdnieku) mūžs būs iedalāms trīs posmos. Pirmais posms būs bijis dzimtajā Latvijā pavadītā bērnība, otrs – dzīve kā politiskiem bēgļiem Rietumeiropas bēgļu nometnēs un vēlāk visbiežāk kā ieceļotājiem kādā tālākas emigrācijas zemē, bet trešais posms – vai nu turpināšana dzīvot ierastajā mītnes zemē, laiku pa laikam apciemojot brīvību atguvušo Latviju, vai arī atgriešanās Latvijā, lai tur sagaidītu mūža galu.

Andris Kadeģis šajā schēmā neiekļaujas. Pēc Liepājā aizvadītas bērnības un Kleinkecas nometnē nodzīvotiem pusaudža gadiem viņš gan ar māti ieceļojis Amerikā, kur sācis studēt medicīnu, bet daudz blakus interešu dēļ studijām nav spējis pietiekami nodoties. 1956. gadā viņš atgriezies Vācijā, kur medicīnas

studijas Minchenes universitātē sekmīgi beidzis 1962. gadā. Minchenes studiju laikā viņš kopā ar citu latviešu studentu - Valdu Dreimani viesojies Latvijā un informāciju par tur novēroto un piedzīvoto piespēlējis rakstniekam Pāvilam Klānam, kuŗš to ietvēris tā laika Grāmatu Drauga bestsellerā **Rīga retour**. Tādā veidā Kadeģis tūkstošiem trimdas latviešu pavēra skatu uz aktuālitātēm viņu dzimtenē laikā, kad dzelzs priekšskars vēl stingri stāvēja savā vietā un tikšana tam cauri bija atipiska. Vācemes studijām seko ārsta darbs Amerikā, dienēšana ASV gaisa spēkos, tūrisms dažādādās zemēs, ieskaitot Latviju, bet visbeidzot ar vācu tautības dzīvesbiedri Renāti un bērniem nogruntēšanās uz dzīvi Minsterē, kur Kadeģis aktīvi iesaistījies Latviešu centra Minsterē (LCM) veidošanā un citos latviskos sabiedriskos darbos.

Kas ļāvis vai licis Andrim Kadeģim vienā mūžā ietilpināt tik daudzas nodarbes un gūt tik

daudzus pieredzējumus, kam citiem cilvēkiem vajadzētu vairākus mūžus? Varbūt vismaz daļēja atbilde meklējama viņa pastāvīgajā saskarsmē gan ar mirējiem, gan mirušo ķermeņiem. Šis pastāvīgais nāves tuvums liek patologam grāmatu beigt nevis ar nodaļu par dziesmām un svētkiem, bet gan – minorā – par mūža beigām. Lūk, kā attēlota aina pansionātā:

Pilsoņi seniori gaida jau uz iezārkošanu. Gaida melnancūkainus bērnu nama vīrus, kuŗi uztrieps anēmiskiem vaigiem rožainu krāsu: lūk, lai meli būtu ticamāki, lūk, cik tantiņām un vectētiņiem vēl labi iet.

Ja nu tāds kādam cilvēkam ir t. s. maizes darbs, tad, lai negrimtu depresijā, brīvais laiks laikam jāpavada interesanti un intensīvi, skrienot cauri dzīvei turpat vai tecīnus.

Andris Kadeģis stāsta dzīvēgi un interesanti. Pirmā nodaļa par senčiem un par bērnību Liepājā vēl drusku samocīta, samākslota, dakterim vietām rakstot itin gaŗos teikumos un cenšoties izteikties īpaši izteiksmīgi, kā „ists rakstnieks” to darītu. Vēlāk raksts kļūst atraisītāks, bet rakstītājs – viņš pats.

Ievadā autors sola „autentiskumu un pēc iespējas maz nostalgijas”. Tāpēc teksti būšot ne tikai latviešu, bet arī vācu un angļu valodā – mēlēs, ko viņš lietojot ikdienas saziņā un rakstos. Valodas pūristi varētu vēlēties ieblīst pret daudziem anglicismiem un ģermānismiem latviskajā tekstā, kas parindēs vai nodaļu beigās nav izskaidroti un var izraisīt komiskus pārpratumus. Kad, pirms lasīšanas grā-

matu pāršķirstot, 15. lappusē uzdūros vārdam *feirāms*, iedomājos, ka ar to būs domāti angļiskie *fire arms* (šaujamo ieroči). Vēlāk pēc konteksta kļuva skaidrs, ka *feirāms* ir vāciskais *Feierabend* (darba stundu beigās). Kas valodas pūristiem liks plēst matus, vides un laikmeta īstenā kolorīta izbaudīt gribētājus iepriecinās. Iestādes, piemēram, var būt jebkuŗā zemē, bet *amti* ir, perfekti un precīzi, **vācu** iestādes. (Tā tas vismaz bija laikmetā, par kuŗu raksta Kadeģis: kad augustā uzmeklēju Gēstach-tā pie Hamburgas savu 1945. - 1949. gada „Saules” tautskolas ēku, konstatēju, ka iestādi, kas tur tagad iekārtojies, sauc nevis *Arbeitsamt*, bet gan – *job center!*)

Prieks ir grāmatā sastapties ar kursīvā rakstā iespīestiem terminiem vācu un angļu valodā, kas vecākās paaudzes lasītājiem ļaus pašu pieredzētos agrākos laikus atsaukt precīzākā atmiņā, nekā ja šie termini būtu latviskoti vien. Visa Otrā pasaules kara beigu faze uzplaukst atmiņā kā zieds, ieraugot vārdus *Voralarm*, *Luftschutzwart*, *Panzersperre*, *Ersatz* zupa un dziesmas rindu *Die Räder rollen für den Sieg*. Kā bieži gadās mūsdienu latviešu grāmatās, svešie vārdi dažkārt iespīesti kļūdaini: te gan vairāk būs par nezinašanu vai paviršību vainojamas korektore nekā autors. (Latviskajā tekstā kļūdu tikpat kā nav, ja nu vienīgi 151. lappusē – ko tūlīt vēlēties uzšķirt, jā? – prāvests Sanders kļuvis par pāvestu.)

Grūti gan saskatīt kādu jēgu veselu rindkopu vai pat lappušu iespīēšanā vācu vai angļu valodā, kam tad seko latviskais tulko-

jums. Ja autors savai dzīvesbiedrei – vācietei rakstījis vēstuli vācu valodā, kāda ir īpaša vērtība tās oriģinālvalodai, ka tā autentiskuma vārdā būtu jāuztiepj latviešu lasītājam? Ja gribēts palepoties ar labām angļu un vācu valodas zināšanām, jāsaka, ka nekādā desmitniekā nav trāpīts, jo latviešu, kas labi prot vairākas svešvalodas, ir daudz.

Kaut **Izrakteņi** pamatos ir patiesi vērtīga un ieteicama grāmata, dažiem sīkumiem gribas „piesieties”. Bēgļu nometņu laika uzsaukumam **Latvieša stāja svešumā** ar **Mērnieku laiku** stilu sakara nav. (88. lpp.) Nav tiesa, ka Austrālija būtu pieņēmusi jebkuŗu *DP*, bet to, ka tā ir „pasaules otrš gals”, daudzi toreiz uztvēra pozitīvi: jo tālāk prom no komūnisma briesmām, jo labāk. (97.) Slēdziens, ka „vislaimīgākie jaunieši mīcās savā valodā” (119.) sasauca ar krievu centieniem ilgstoši saglabāt krievvalodīgās skolas mūsdienu Latvijā. Daudzi izraksti no dienasgrāmatas (222. – 237.) būs saprotami tikai retiem „iesvaidītiem”. Paraudziņš:

Šorīt MLG slengs: veči, kas krūzē un nemaz nav pablo. Tas ir viens no, no. Tāds skvēris. Look, viens putns (skolotājs no Čikāgas) un gandrīz klasiski – es esmu noborēts līdz nāvei.

Kā bijušais minsterietis pieņemu, ka ar putnu no Čikāgas būs domāts skolotājs Imants Balodis (nesajaukt ar ilggadējo Ministeres ģimnazijas internāta vadītāju!), bet citādi, ko tas viss nozīmē? Vai šādas vielas iekļaušana grāmatā bez jebkādiem paskaidrojumiem nenorāda uz zināmu intelektuālu snobismu?

Eduards Silkalns

Piparkūkas kaŗavīriem Afgānistānā

Daugavas Vanagu organizācijas priekšnieks Juris Augusts aicināja vanadzēs sūtīt piparkūkas latviešu kaŗavīriem Afgānistānā. Vanadzēs no visām zemēm atsaucās, un DV CV biroja darbinieki Rīgā uzņēmās izkārtot piparkūku iegādi, iesaiņošanu, nogādāšanu uz paredzēto vietu tālākai sūtīšanai. Sadarbībā ar Latvijas Aizsardzības ministriju piparkūkas 2011. gada 2. decembrī tika nogādātas tālāk.

Laika bija maz, tāpēc vanadzēs katrā zemē vairs nepaguva sacept piparkūkas un atsūtīt uz Latviju. Kanadas vanadžu vadītājai Gun-tai Reynolds radās ideja piparkūkas iegādāties Latvijā. Isā laika posmā atsaucās vanadzēs no visām zemēm. Daugavas Vanagu Centrālās valdes Pārstāvībā vēl nebija beidzies saldais medus dalīšanas laiks, kad sākās gatavošanās piparkūku sūtīšanai. Ar lielu sirds siltumu, pašu rokām gatavojām apsveikumus. Laika nebija daudz, jo uz Afgānistānu iet tikai speciāls transports. Paldies Marikai Drozdovai-Leģei par ideju kartīšu darināšanai, DV Jaunatnes nozares vadītājai Ilzei Jozēnai par akurāto darbu, Okupācijas mūzejam par tehnikas aizdošanu kartīšu sagrieša-

nai, Klārai Mētrai par precīzo piparkūku saskvēšanu maisiņos, viesnīcas „Radi un draugi” apsargiem par palīdzību smago kastu ieceļšanā automašīnā

Šai pasākumā piedalījās arī Anglijas vanadzēs, un līdz ar piparkūkām mēs visiem 250 latviešu kaŗavīriem Afgānistānā sūtām Vensku Edvarta vārdiem izteikto Ziemsvētku vēlējumu:

Ziemassvētku jūtas/Neizteicamās!/Pildāt visas sirdis/Pilīs, būdiņās!!! Ziemassvētku līksma,/ Debess sūtītā,/ Apmeklē tu visus,/ Kas mīt skumībā!!! Ziemassvētku zvaigzne/Lai pār visiem mirdz!/ Miers lai ir virs zemes,/Mieru lai jūt sirds!

3. decembrī, kad piparkūkas jau bija *aizlidojušas* uz Afgānistānu, Londonas vanadžu kopa rīkoja savu tradicionālo **Ziemsvētku tirdziņu** Londonas namā. Šoreiz tirdziņš bija kuplāks nekā citas reizes, tirgošanas galdi vai lūza no mantu kaudzēm, un arī pircēju netrūka. Tāpat kā netrūka piparkūku – gan ceptas, gan pagaidām miklas veidolā – pašu cepšanai. Piparkūkas un pirāgi arvien tirdziņā ir visvairāk iecienīti un tiek visātrāk izpirkti.

Šogad Ziemsvētku tirdziņu atklāja LR vēstniecības lietvede Irēna Hamiltone. Viņa atcerējās

Irēna Hamiltone atklāj vanadžu kopas Ziemsvētku tirdziņu

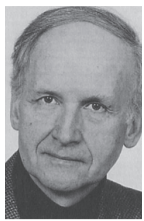
sūtņa Kārļa Zariņa meitu M. A. Zariņu (kādreizējo DVF Londonas nodaļas vanadzi) ne tikai kā Ziemsvētku tirdziņa vadītāju, bet arī kā līdzstrādnieci vēstniecībā. Kad I. Hamiltones bērni vēl bijuši mazi, viņa nejauši iepazīsinies ar sūtņa meitu. Drīz pēc tam M. A. Zariņa esot viņu aicinājusi darbā Latvijas vēst-

niecībā, kur abas kopā strādājušas ilgus gadus. I. Hamiltone atklāja tirdziņu un aicināja viesus atvērt makus un pildīt somas ar izvēlētām Ziemsvētku dāvanām. Izvēle tirdziņā bija plaša – kalendāri ar skaistiem Latvijas skatiem, latviešu mūzika, ilgi neredzētas rotaslietas, adā izstrādāti albumu vāki. Bet meitenes visvai-

rāk apbrīvoja no *mohēras* dzijas darinātās šalles, tik smalkas un caurspīdīgas, ka izskatījās vairāk pēc mežģinēm. Pārdevēja apgalvoja, ka šalles esot pārsteidzoši siltas. Es Ziemsvētku vecītim pačukstēju, ka tādu labprāt vēlētos, bet viņš laikam nedzirdēja.

Marita V.Grunts
Solvita Sekste

Tā kā rudens pusē lakstīgalas klusē... (Andrejs Eglītis)

Visus pēdējo mēnešu mūzikālos notikumus aizēnoja **Imanta Kokara** nāve. Apstājās diriģenta roka, noklusa dziesma, aizcirtās mūzības vārti... Liekas, nevienam nav jāstāsta šī dižā latvieša dzīves stāsts, jāuzskaita viņa darba veiksmes. Nav tāda latviešu cilvēka pasaulē, kurš nepazītu Kokaru vārdu. Taču senas draudzības vārdā gribētu atcerēties dažus viņa dzīves mirkļus manās atmiņu matricās ierakstītus.

Nenoliedzami, tieši viņa izauklētais koris *Ave Sol* ir kļuvis par jaunās latviešu mūzikas kulta zīmi. *Ave Sol* jau savos pirmajos pāris gados kļuva par košu kvalitātes zīmi Eiropā, vēlāk pasaulē. Tik daudz apbalvojumu, slavas un atzinības Latvijā nav saņēmis neviens no košiem. Un ne tikai Latvijā. Uzskaitīt visas uzvaras dažādos starptautiskajos konkursos šī raksta ietvaros nav iespējams. Taču vēl viens apstākļi – jaunās mūzikas laikmeta gars no koša *Ave Sol* koncertiem izplūda pa visu Eiropu. Arī bijušo padomju. „Pūti, pūti, vēja māte”, „Skan Rīgā, Jelgavā”, „Sidrabiņa lietiņš līdā”, „Gaismas pils” u.c. kļuva par šī koša atslēgas vārdiem. Koris ciešām mūzikas saitēm saistīja klausītājus ne vien ASV vai Kanādā, bet pat tālajā Japānā un Taizemē. Tieši šajā zemē 80. gadu pašos sākumos koris daudzus tūkstošus lielajai klausītāju auditorijai atskaņoja „Dievs, svēti Latviju!”. Pirmo reizi pēcraža gados brīvības himnu skaņoja okupētās Latvijas koris! Varu iedomāties, kādas sajūtas tajā brīdī pārņēma katru koša dziedātāju. Par paša Imanta Kokara izjūtām nerunājot, jo viņš tajā laikā riskēja ne tikai ar savu Latvijas Konservatorijas rektora karjēru, bet ar daudz ko vairāk. Domāju, ka šī izšķirīgā lēmuma pieņemšanā piedalījās viņa dviņu brālis, otrs koša diriģents Gido Kokars un Imanta dzīvesbiedre Edīte.

Nākamais pakāpiens koša *Ave*

Sol tautas garīgās veselības nosargāšanā bija Imanta Kokara un koša *Ave Sol* Latvijā aizliegtās Lūcijas Garūtas kantātes „Dievs, Tava zeme deg!” atskaņojums pēc gadu desmitiem ilgā pārtraukuma. Kanadas *Ave Sol* piekritēji pat izveidoja savu organizāciju „Ave Sol”, kas ilgus gadus kopā ar ASV dzīvojošajiem latviešiem organizēja latviešu mākslinieku, literātu un košu uzstāšanos savā mītnes zemē.

Lūcijas Garūtas kantāte skanēja Rīgā arī barikāžu laikā Rīgas Domā, kas bija kļuvis par pretošanās galveno stābu un galveno preventīvo medicīnas punktu Vecrīgā. Dakteris Armīns Krauze, kas diennaktis brīvprātīgi no darba brīvajā laikā pavadīja šajā katedrālē, stāsta, ka, atskatot Mūzikas pirmajām taktīm, zudis viss milzīgais sasprindzinājums un pārgurums. Mūzika kārtējo reizi apliecināja savu neiedomājamo spēku. Arī koris *Ave Sol* no jauna apliecināja savu piederību savai tautai, savai zemei.

Dīvaini veidojās Imanta Kokara turpmākā dzīve jau 90. gadu Latvijā. Tā laika kultūras ministrs Raimonds Pauls „demokrātiski” ielika savu cilvēku rektora posteni, jo Kokars viņam šķita „vecās sistēmas” pārstāvis. (Dīvaini, kamdēļ viņš pats sevi neatbrīvoja no sava ieņemamā posteņa šī paša iemesla pēc?). Taču Kokars nepadevās. Viņš ķērās pie vēl nebijuša grandioza projekta – Latviešu koša antoloģijas sastādīšanas un izdošanas. Tagad tas ir paveikts. Divpadsmit biezās nošu grāmatas ar mūzikologa Arnolda Klotiņa komentāriem un tikpat daudz mūzikas disku atrodas gandrīz vai katrā mūzikas skolā un bibliotēkā. Apbrīnojamas bija šī Gulbenes zēna darbaspējas un uzņēmība. Kā teica kāds dzejnieks: „Uz tādiem vīriem turas un pastāv Latvija.” Tā nebija mirkļa labvēlība, likteņa sakritība. Te pamatā bija sentēvu darba tradīcijas – pamatīgs, rūpīgs darbs, savas esības un piederības savai tautai iekodētā apziņa. No Kon-

servatorijas studentiem un pašdarbības dziedoņiem sākotnēji komplektētais kamerkoris, no ierasta koša repertuāra apguves līdz 20. gadsimta mūzikas šķietamās sarežģītības noslēpuma apjasmām līdz atskaņojuma atskārsmei tajā, no tautas mūzikas visnenāko slāņu „archaioloģiskajiem” atsegumiem latviešu jaunākajā koša mūzikā, to visu bez ārzemju universitāšu palīdzības sev un citiem atklājis viens no lielākajiem latviešu mūzikas gariem blakus Jānim Mediņam, Leonīdam Vigneram, Teodoram Reiteram un Robertam Zuikam – Imants Kokars.

20. oktobrī Sv. Pēteru baznīcā Latvijas Radio koris piedāvāja nedaudz eksperimentālu programmu – **katoļu garīgo dziesmu (kurš dziedāts ārpus dievnamiem) apdarinājumi četriem latviešu autoriem – Ģirtam Bišam, Jēkabam Nīmanim, Valtam Pūcem un Ērikam Ešenvaldam.** Projekts interesants, krāsains kā vitrāžas katedrāles logos. Taču kopiespāids visai raibs un nesakarīgs. Īpaši intermeco ar režisora Uģa Briķmaņa dokumentālo filmu (Mārtiņa Brauna sadzīvīgo mūziku fonā). Kādēļ šāds svešzemju šovs ar pašmāju iedomāto nopietnību? Vārbūt lai klausītājs nepārmestu pārmešu lielu vienkāršību?

Viena no interesantākajām bija Uģa Biša Rītausmas degošo vārdu melodija, ko iedziedājusi bērzpiliete Anna Bitāne. Koša un veiksmīgas elektronikas apvienojuma rezultātā komponista iecere un tās realizācija atstāja visspēcīgāko iespaidu. Neiedomājamas teicējas balsis elektronās modifikācijas (balsis nemanāmi pārtop putna dziesmā), viss saaudās vienotā metamūzikā. Šī kompozīcija bija vērtība pati par sevi, košu gribetos dzirdēt vēlreiz. Pārējo komponistu folkloriskās kollāžas maz atšķīrās cita no citas.

Kamdēļ koncerta beigās telpā bija jāierodas visā savā Alsungas tēra bagātībā suitu teicējai, palielk neatbildēts jautājums. Vārbūt lai koncertam pieliktu vēl trek-

nāku punktu? To jau tāpat bija daudz un dažāda izmēra...

Šis koncerts vedināja uz pārdomām. Imants Kokars, savā laikā atskaņojot šo rindu autora Bārtas garo saucienu, blakus korim *Ave Sol* bija izvēlējis tolaik etnografiskā ansambļa „Ilgi” vadītāju Ilgu Reiznieci, koša sāka šo dziesmu, koncerta zālē ierodoties pilnā Bārtas tērpā – ienākot no klausītāju zāles aizmugures. Tagad tas pats ar suitu balss turētāju.

Lietuvišu komponistam Bronam Kutavičam viņa Džūku variācijas sāk teicējas balss senā ierakstā, kur orķestra variācijās izdzīvo daudzveidīgas pārmaiņas, līdz darba beigās, korim vēlreiz atkārtot šo dziesmu, bet jau K. M. Čurļoņa aparē, mēs izjūtam komponista mēģinājumu mūs satuvināt dažādiem laikmetiem. Žēl, ka idejas autoram Sigvardam Kļavam ir tik nelielas mūzikas vēstures zināšanas.

23. oktobrī Sv. Pāvila baznīcā tika sveikts un godināts nebeidzamai cīnītājs par taisnību, ērgelnieks un komponists **Andris Vītoliņš**. Komponistam jau 80. gadskārtā, kaut garīgās enerģijas ziņā viņš varētu apsteigt daudzus jaunākus latviešu mūziķus. Mūžīgais cīnītājs par ērgelnieku tiesībām, par profesionāli un mūzikāli bagātāk veidotu Baznīcas dziesmu grāmatu, par jauno ērgelnieku izglītošanu, Andris Vītoliņš savam radošajam darbam atvēlējis mazāk laika. Taču tas, ko viņš ir darījis Latviešu jaunatnes mūzikālajā izglītošanā, atsvē visu pārējo.

Koncertā, lai gan aukstajā baznīcā iekļīvējušās stabules un reģistri, varējām ne tikai izsekot meistara jaunrades attīstībai, sākot ar 1960. gadu līdz 80. gadu beigām, kad, viņam atgriežoties Latvijā, komponēšana apraujas, dodot vietu pedagoģiski izglītojamam darbam Latvijas Mūzikas akadēmijā, audzinot jaunus ērgelniekus Eiropas prasībām atbilstīgus un tehniski varīgus.

Tā nu koša darbi, ērģeļu skaņdarbs, viņa slavenā „Prelūdija un

mediantiskā fuga ērģelēm gan palika pašu klausītāju iztēlē, jo ērģeles ietiepīgi atsacījās to spēlēt. Toties koša „Gaismas pils” atskaņojumā L. Breikša lūgšanas, J. Raiņa „Mosties, celies, latvju tauta!” skanēja visai pārliecinoši. Īpaši spēcīgs pārdzīvojums ir V. Strēlertes, A. Eglīša dzeja Kurzemes ciešanu stāstā. Spēks, vīrišķība, nesalauzama griba jaušama ik takti, ik skaņā. Kaut Bībeles tekstu lasījumi man šķita problēmatiski un it kā izkrita no kopīgās skaņu ainas, taču doma – ja tos būtu lasījis garīdznieks no altāra, – iespāids būtu pilnīgs.

Andra Vītoliņa mūzika ir smagņēja, kā piemirkusi Latvijas zeme. Disonances kraujas kaudzēs, sagaidīt to atrisinājumu velti. Liekas, pats Arnolda Šenberga māžs iepeldējis telpā un ņēmis varu savās rokās, atstājot Andrim tikai latvisko iekrāsojumu. Vītoliņa mūzika ir ekspresīvi piesātināta, līdzīgi kā Albertam Jērumam vai agrīnajam Gundarim Ponem. Taču tas ir cits ekspresionisms, koša saknes meklējamas latviešu garamantās. Vēlam stipru veselību un tādu pašu dzīves sparū turpmākos mūža gados!

4. novembrī Rīgas Latviešu biedrības zālē skanēja Latvijā divi jauni darbi – **Māra Lasmaņa „Pasakas par koklētāju” un Bruno Skultes „Koklētājs un velns” baleta variants.** Par pirmo darbu man komentāru nav, te drīzāk vietā vecs latviešu sakāmais: „Cienāja gan, bet ēst nedeval!” Taču, runājot par Skultes baletu, tas noteikti būtu īsti piemērots bērniem un viņu vecākiem. Raita, melodiski vienkārša melodija, saprātīga kokļu izmantošana, ko noteikti labi papildināja pušam-instrumenti un zvaniņi. Jauka, asprātīga choreografija, asprātīgi iezīmēti skatuves varoņi. Īsts bērnu balets!

Taču otrreiz klausīties es gan to negribētu. Kokles nu man pieriebusās uz ilgāku laiku...

Gaišus svētkus un visādām veiksmēm bagātu Jauno gadu vēl
Pauls Dambis

ATMIŅU STĀSTS

Ziemsvētki – bērnu svētki?

Tas lāgā nesaskan ar īstenību, jo visas paaudzes uz tiem mūžīgi gatavojušās. Namatēvs jau nedēļas pirms svētkiem izbrūvēja alutiņu un mucīņu novietoja aukstā vietā – vai nu klētī, vai pagrabā. Viņš arī pagādāja skaistu eglīti un uzstādīja istabas vidū, gatavu izdaiļošanai ar svecītēm un speciālām Ziemsvētku konfektēm. Namamāte pirmssvētku dienu pavadīja virtuvē, kur gatavoja pirāgus, piparkūkas, raušus un balto mazi no īstiem kviešu miltiem. Nu, viss tas tā, bet priekš kā? Kurzemē Ziemsvētkos parasti neviens cieņiņš nebija jāaicina, jo no mājas uz māju gāja „ķekatnieki” (puīši un meitas apmaskojušies). Namatēvs un namamāte viņus vienmēr laipni uzņēma un attiecīgi pacienāja ar alutiņu un pirāgiem.

Man bija tikai astoņi gadi un brālīm septiņi, kad tēvs iejūdzta Maksī kamanās un māte mūs, abus dēlus, saģērba labākās drēbēs

un braucām uz svētvakara dievkalpojumu vietējā baznīcā. Bija biezs sniegs, temperatūra labi zem nulles un baznīca nebija apsildīta. Man šis brauciens nakts tumsā un salā ne visai patika. Tēvs palika mājās pie manām divām mazākām māsiņām. Šis atmiņas man ir no 1930. gada, un tās vēl pie manis turas.

Pēc atgriešanās no baznīcas tēvs aizdedzināja svecītes eglītē. Kopīgi mēģinājām dziedāt vienu Ziemsvētku dziesmu „Ak, eglīte, ak, eglīte...” Otrā rītā ir pirmie svētki, un cerams, ka Ziemsvētku vecītis būs bijis un atvedis dāvanas un, ja ne, tad jau viņš varētu ierasties košā katrā laikā. Parastās dāvanas toreiz bija: zēniem – ūdenskrāsas, pindzeles ar burtnīcām, kur izkrāsot sazimētās bildes, vai finieņa gabals ar sazimētām figūriņām un zāģīti, ar ko figūras izzāģēt. Meitenēm – katrai pa lellītei ar dažādām kleitiņām leļļu

apģērbšanai. Bērniem bija arī jādeklamē pie eglītes kāds pantiņš no piemērota dzejoļa, piemēram, „Mazs kaķītis, mazs zaķītis” vai „Balts sniedzīņš snieg uz skujiņām” un vēl daudzi citi. Ziemsvētki un tā laika apstākļi nekad nemainījās, tie vienmēr turējās pie dziļās sniega kārtas un senām paražām. Tikai puīšēļi pieauga puīšu kārtā un meitenes – brašās meitās, un tas arī mainīja „ķekatnieku” sastāvu. Man jau bija vairāk nekā astoņpadsmit gadi, un es biju labs ķekatās gājējs.

Bija 1940. gada Ziemsvētki, un mēs abi ar brāli Eduardu aizgājām pie draugiem Dižandrējos, tur uzsākām svētku svinības un ap pusnakti nolēmām iet ķekatās. Netālu no mums bija saimniecība, koša saimniekoja divas pusmūža sievietes ar veco māti, un nolēmām novēlēt viņām priedīgus svētkus. Man līdzī bija mutes ermoņika (blūmizeris). Ieradāmies tur, māja

tumša, verandas durvis vaļā. Bijām piecu vīru sastāvā – visi labi dziedātāji un pašiem sava mūzika. Ievācāmies vaļējā verandā un iesākām ar „Klusa nakts, svēta nakts”, bet tas vēl nevienu nepamodināja. Saucām svētku apsveikumus, tas arī neko nelīdzēja. Dziedājām pilnā rīklē „Eglīte, tu mūsu rota”, un tad parādījās gaisma un mēs tikām laipni aicināti iekšā. Pat vecā māte parādījās, alus kanna atradās uz galda un drīz jau atskanēja dziesmas. Vārbūt bija pagājusi stunda, kad no virtuves ienāca pati saimniece ar ovālu paplāti rokās, un paplātē bija redzams cūciņas šņukurītis. Sekoja šķīvji, naži ar dakšiņām, un tad sākās tiešām pat sapņos neredzēts mielasts. Mēs ēdām un dzērām līdz rīta gaismai. Pēc sirsniņas pateikšanās un atvadišanās atgriezāmies Dižandrējos uz pāris stundām atpūtas. Divi no mūsu kompanijas bija šo dāmu kaimiņi, bet mēs pārējie bijām pilnīgi sveši, taču laikam būs jāpieņem, ka tā

bija īsta Ziemsvētku sirsnība, ko nekad neaizmirsīšu.

Vakara pusē mēs šķīrāmies un abi ar brāli gājām uz mājas pusi, bet Todaižos kādā mājā izdzirdējām mūziku un jautru čalošanu. Mēs tik ejam iekšā un tur drīz tiekam ievilkti sabiedrībā. Mierīgi dancojām, kad durvis pēkšņi atsprāga vaļā un trīs apmaskojušās sievietes ielauzās istabā, paķēra pa puismis uz dancošanu. Arī es tiku paķerts, un man gadjās ļoti viegla dejojāja, bet kas tā tāda ir? Mūzikants tik spēlēja un spēlēja, un viņa nelaida mani vaļā. Pagāja ilgāks laiciņš, līdz es šo dancošanu atmaskoju, un izrādījās, ka tā ir mana paša mamma. Ir grūti izstāstīt to lielo smiešanos un zobošanos par manu un mammas dejojānu. Līdz ar to pieņemu, ka 1940. gada Ziemsvētki ir pavadīti un visi humori un maskas jāatliek uz nākamajiem svētkiem un nākamajiem gadiem, kad vārbūt būs jau trāki „humori”.

Rūdolfs Evalds

Studenšu korporācija Daugaviete svin 90 gadu pastāvēšanu

Novembris katras daugavietes sirdī ir ne vien mūsu Latvijas, bet arī pirmās latviešu studenšu korporācijas dzimšanas laiks. Pirms 90 gadiem - 1921. gada 6. novembrī 19 jaunas latviešu studentes ar tam laikam milzīgu drosmi un uzdrīkstēšanos dibināja organizāciju, kurai līdzīgas bija pierasts uzskatīt par vīru prerogātīvu, - pirmo akadēmiski izglītotu, nacionāli domājošu sieviešu mūža organizāciju. Šodien mēs vienīgi varam mēģināt apjaust, kāda tā bijusi uzņēmība, pārliecība par ideju, par vērtībām, par to dzīvotspēju.

Sogad 5. un 6. novembrī krāšņi un kuplā skaitā svinējam savas korporācijas 90 gadu pastāvēšanu. Tas ir daudz vai maz? Kā mērijam! Cilvēkam tas ir garš, notikumiem bagāts mūžs! Mūža organizācijai tas nemaz nav tik daudz!

Studenšu korporācija Daugaviete gribot vai negribot ir iezīmējusi mazliet citādu arī sieviešu līdztiesības kustības virzienu Latvijas studējošo sieviešu vidū. Šobrīd Latvijā darbojas 12 spēcīgas studenšu korporācijas, un tas nav raksturīgi citās Eiropas valstīs.

Tāču līdz tam ir bijis grūta smaga darba, uzplaukuma, trimdas un atjaunotnes pūliņu pilns laiks. 1922. gada sākumā Daugaviete uzņēma pirmās meitenes un šī paša gada martā organizēja pirmo oficiālo viesu vakaru, kurā tika aicināti arī studentu korporāciju Prezidiji, goda filistri un sabiedrībā pazīstami cilvēki. 1924. gada 2. decembrī četras vecākās studenšu korporācijas – Daugaviete, Gundega, Dzintra un Imeria vienotās par Studenšu Prezidiju konventa dibināšanu.

Periods no Daugavietes dibināšanas līdz 1940. gadam bija Daugavietes ziedu laiki, kad brīvā Latvijas valstī veidojās un attīstījās Daugavietes internās tradīcijas, tika pieņemtas Daugavietes reģālijas. Daugavietē tika uzņemti 36 coeti ar 374 locekļiem. 1927. gadā tika dibināta Filistru biedrība, pie Daugavietes savu komānu garantēja krustmeitas studenšu korporācija Gaujmaliete un studenšu korporācija Varavīksne. Šajā pašā gadā tika dibināts arī Studenšu Prezidiju konventa koris, un ilgu laiku koņa mēģinājumi notika Daugavietes Konventa dzīvoklī.

1940. gads nepagāja Daugavie-

Foto: Edīte Reitupa

Pēc dievkalpojuma Daugavietes jubilejā

tei secen - īpašums tika nelikumīgi nacionalizēts, korporācijas darbība varmācīgi likvidēta, Daugavietes kopā ar citiem latviešu bēgļiem mina trimdas ceļus. 1945. gadā par pirmo Daugavietes trimdas posma centru kļuva Eslingena. 1953. gada rudens sēmeštris iezīmē jaunu sākumu - tika uzņemts pirmais coets ārpus Latvijas - 37. coets ar 13 meitenēm. Līdz ar to pamazām atsākās aktīva Daugavietes dzīve un dažādās pasaules vietās dibinājās Daugavietes grupas.

1989. gada 27. novembrī ar rektora profesora Juŗa Zaķa piekrišanu un profesora Richarda Kondratoviča atbalstu studenšu korporācija Daugaviete oficiāli atsāka darbību Latvijā. 1990. gada 24. martā Daugavietē uzņēma

109. coetu - pirmo atjaunotnes coetu ar 17 jaunām daugavietēm. Atjaunoja Filistru biedrības darbību. 1995. gada rudens sēmeštrī, pieminot uz Sibīriju izsūtīto māsu traģiskos likteņus, par Daugavietes goda filistri uzņēma rakstnieci Melāniju Vanagu.

Galvenās Daugavietes rūpes pēc Latvijas neatkarības atjaunošanas bija saistītas ar jauna mājokļa iegādi, un tas kļuva iespējams 2005. gada pavasarī ar fil! Ilonas Neuberģas ziedojumu. No 2006. līdz 2007. gadam noritēja remontdarbi jaunajā Konventa dzīvoklī Stabu ielā 14. Dzīvokļa atklāšana notika 2008. gada 6. jūlijā. Kopš 2009. gada rudens sēmeštra Daugavietes Konventa dzīvoklī notiek Studenšu Prezidiju konventa un Prezidiju konventa deju kopas mē-

ģinājumi, bet kopš 2011. gada pavasara sēmeštra arī Studenšu Prezidiju konventa koņa mēģinājumi. Viens no svarīgākajiem notikumiem pēdējo gadu laikā ir 2010. gada 12. februārī notikušais eks-ternais literārais vakars un pieņemšana par godu 20. gadadienai kopš Daugavietes darbības atjaunošanas dzimtenē. Šobrīd visā pasaulē ir ap 500 daugaviešu, no tām Latvijā ir 167 – 64 filistres, 58 tautietes, 6 jauntautietes un 39 meitenes.

Sagaidot savas dibināšanas 90. gadskārtu, Daugaviete ir dzīvs pierādījums tam, cik tālredzīgas, gudras, mērķtiecīgas un nenogurstošas bijušas dibinātājas, viņu darba turpinātājas visus trimdas un atjaunotnes gadus un arī tagad ikviena daugaviete. Violets – zaļš – zelts ir krāsas, kas mūs, māsas, uzrunā it visur pasaulē.

Kaiva Krastiņa,
Studenšu korporācijas
Daugaviete filistre

*Kad raibos cimdu rakstos
ziemas vakars silst,
Ar daudzu sveču liesmām
vēstules es rakstu.
Būs pastnieks – ilgi sauktais
Ziemassvētku prieks.
Vēl dažas nepabeidzu -
iesāk debess dziedāt
Un zemei rokās baltas brīnumsvēces liek.*

(Skaidrīte Kaldupe)

Lēnām, valdziņu pa valdziņam, kā rakstainu cimdu mēs kopā veidosim nākamo gadu tā, lai tajā pietiek gan roku, gan sirds siltuma ikvienam, kuŗam tas nepieciešams, lai nepietrūkst prasmes tautas likteņlinijas izteikt rakstos, tikai savējiem salasāmos un saprota-

mos, lai mūsu kopīgi radītais prieks padara gaišāku un siltāku ne tikai balto Ziemsvētku laiku, bet arī visu turpmāk kopā ejamo ceļu.

Vēlam gaišus Ziemsvētkus un laimīgu Jauno gadu!

Jūsu Vītolu fonds

MUMS RAKSTA

Rīgas domes priekšsēdis Nils Ušakovs ir sagatavojis šādu "lēmuma" projektu "Par Uzvaras kolonnas atjaunošanu" Rīgā:

„Pamatojoties uz likuma „Par pašvaldībām” 15. panta pirmās daļas 2. un 5. punktu, 21. panta pirmās daļas ievaddaļu, ņemot vērā Rīgas domes Pieminekļu padomes 20.11.2008. gada lēmumu (prot. Nr. 20., 5.p.), Rīgas dome nolemj:

1. Atjaunot 1814.-1817.g. izveidoto Uzvaras kolonnu Rīgā, Jēkaba laukumā.

2. Rīgas pašvaldības aģentūrai „Rīgas pieminekļu aģentūra” veikt Uzvaras kolonnas atjaunošanas pirmo etapu, uzstā-

dot tās rīcībā esošos (saglabātos) pieminekļa elementus.

3. Rīgas pašvaldības aģentūra „Rīgas pieminekļu aģentūra” ir atbildīga par lēmuma izpildi.

Mēs, latviešu tauta, nevaram un nedrīkstam pieļaut šādu Rīgas galvas projektu, jo tas leģitīmētu latviešu tautai uzspiesto, pārdzīvoto, verdzības pilno un vēsturiski brutālo laika posmu, ko šī Uzvaras kolonna reprezentē. Uzvaras kolonnas atjaunošana tiek veltīta Krievijas imperatora Aleksandra I piemiņai. Tieši Krievijas cara Aleksandra I varā, sākot jau ar 1812. gada Napoleona koņa notikumiem un

laiku pēc tam, Krievijas valdības rīcība, it sevišķi cara Aleksandra I personā, pastrādāja nežēlīgas pārestības pret latviešu tautu un atbalstīja vācu muižniekus pret latviešu zemniekiem. Latviešu zemniekiem tieši ar Aleksandra I personisko iejaukšanos atņēma viņu iestrādātos tīrumus un nodeva lielāko daļu latviešu tautas pilnīgā verdzībā. Šo pieminekli (pašu kolonnu) pilnīgi nojauca 1938. gadā kā nenozīmīgu objektu, jo latviešu tautai daudz svarīgāks bija Brīvības piemineklis, kas ir tiešā pretstatā ar Aleksandra I Uzvaras kolonnu.

Andrejs Mežmalis

SEB

SEB bankas standartkurss **17. DECEMBRIS**

Valūta	Banka pērk	Banka pārdod	LB kurss
AUD (Austrālijas dolārs)	0.5043	0.5243	0.518
BGN (Bulgārijas leva)	0.3501	0.3701	0.359
BYR (Baltkrievijas rublis)	0.00004	0.00007	0.000059
CAD (Kanādas dolārs)	0.4927	0.5127	0.505
CHF (Sveices franks)	0.5621	0.5773	0.567
CZK (Čehijas krona)	0.0269	0.0281	0.0276
DKK (Dānijas krona)	0.09323	0.09603	0.0944
EUR (Eiro)	0.6983	0.7103	0.702804
GBP (Lielbritānijas sterliņu mārciņa)	0.8063	0.8271	0.819
HKD (Honkongas dolāri)	0.06543	0.06863	0.0668
HRK (Horvātijas kuna)	0.091	0.097	0.0938
HUF (Ungārijas forints)	0.002215	0.002395	0.00231
ISK (Islandes krona)	0.003314	0.004514	0.00441
JPY (Japānas jēna)	0.006626	0.006926	0.00677
LTL (Lietuvas lits)	0.2014	0.2066	0.204
LVL (Latvijas lats)	1	1	1
NOK (Norvēģijas krona)	0.08823	0.09163	0.0898
NZD (Jaunzēlandes dolārs)	0.3807	0.4007	0.393
PLN (Polijas zlots)	0.1527	0.1627	0.159
RON (Rumānijas leja)	0.1545	0.1685	0.161
RUB (Krievijas rublis)	0.01653	0.01707	0.0168
SEK (Zviedrijas krona)	0.07551	0.07755	0.0768
SGD (Singapūras dolārs)	0.3899	0.4119	0.4
TRY (Turcijas līra)	0.2714	0.2914	0.285
UAH (Ukrainas grivna)	0.0483	0.0723	0.0649
USD (ASV dolārs)	0.5162	0.5282	0.52
ZAR (Dienvidāfrikas rends)	0.0608	0.0648	0.0633

Viss noticis tepat blakus

Cik maz mēs zinām par savas zemes vēsturi, par cilvēkiem, kuri tepat, šajā pagastā, novadā, dzīvojuši, par notikumiem, kuri kādreiz vēstures gaitā bijuši nozīmīgi? Ikdienā jau par to neaizdomājas. **Baltvācu rakstnieka un dzejnieka Zigfrīda fon Fēgezaka kultūrvēsturiskais romāns "Senči un pēcteči. Piezīmes no senās Livonijas vēstulju lādes"** vēlreiz apliecina un reizē rada izbrīnu – vai tiešām rakstīts par Veselavas muižu, Ungurmuižu, vai tas nav izdomāts. Savu reizi dzirdēti uzvārdi, arī Eiropā pazīstami cilvēki, zināmi vietvārdi... **(Grāmata izdota seriālā Laika grāmata mūsu laikrakstu redakcijā. – Red.)**

Ikvienam, kuram interesē vēsture vai kuŗam patīk tēlaina valoda, šī Zigfrīda fon Fēgezaka grāmata būs atklājums. Grāmatas atvēršana Rīgā, Mencendorfa namā, un Veselavas muižā pulcēja daudz intereentu. Nu to atvēr Ungurmuižā. Grāmatas ceļš pie latviešu lasītāja ir garš, daudzu sakrītību, likumsakarību un nejausību pilns. Par Veselavu bija ļoti maz informācijas, bet aizvien biežāk apskatīt muižu iegriezās tūristi. Nebija ne īsti ko stāstīt, ne rādīt. Toreiz pagasta vadītājs Egils Gruzde devās uz Cēsu muzeju, kur galvenā krājuma glabātāja Dace Tabūna parādīja vēstulju lādīti, kas varētu būt saistīta ar Veselavas Kampenhauzeniem. Bet pārlicības nebija. Tā tas palika. 2004. gadā Veselavā ieradās divi vācu skolotāji un ceļotāji – Kristiane un Dītmars Hinci, baltvācu rakstnieka Zigfrīda fon Fēgezaka daiļrades cienītāji. Zigfrīda māte Ženija dzimusi Veselavas muižā. Te viņš bērnībā

pavadījis daudz laika. Vācieši nopietni izpētīja lādītes saturu un pateica, ka tā piederējusi Eduardam Kampenhauzenam, Zigfrīda fon Fēgezaka mātes brālim.

"Hinci atsūtīja jau 1960. gadā iznākušo Zigfrīda fon Fēgezaka grāmata "Senči un pēcteči. Piezīmes no senās Livonijas vēstulju lādes", īpaši bija atzīmētas vietas, kur stāstīts par Veselavas muižu. Izlasīju, meklēju palīdzību, un Indra Čekstere šo to iztulkoja. Ne daudz no grāmatas ievietojām pagasta avīzē. Mani neatstāja sajūta, ka mēs ar Indru esam vienīgie Latvijā, kas šo grāmata turējuši rokā. Bija skaidrs, ka kaut kas jādara, lai arī citi to redzētu. Protams, tā bija utopija, - domāt, ka grāmata varētu iznākt latviski," atceras Egils Gruzde. 2009. gada ziemā atskanēja zvans no Igaunijas, zvanīja vēsturniece un interesējās par Veselavu. Viņa rakstot priekšvārdu Fēgezaka grāmatai, kas iznāks igauņiski. Igaunijas valdība katru gadu financē kādu grā-

matu, kas atspoguļo zināmu laika posmu Igaunijas vēsturē. Igaunija bija Livonijā, un šī grāmata stāsta arī par tās vēsturi. Vasarā akcijā "Apceļo Latvijas muižas un pilis" Veselavā Egils Gruzde satikās ar Pēteri Bolšaiti. "Viņš pateica, ka iztulkojis grāmata latviski. Saņemu tulkojumu. Grāmata ir brīnišķīgā valodā. Savulaik kritiķi viņu par prasmi aprakstīt apstākļus, vīdi nodēvējuši par vācu literāro gleznotāju," stāsta Egils un uzsver, ka Pēteris ir šī izdevuma krusttēvs.

Pēteris Bolšaitis, tiekoties ar veselaviešiem, pastāstīja, ka grāmata viņu ieinteresējusi, jo tajā ir piecu paaudžu stāsts, kas pamatots ar dokumentiem, vēstulēm, notikumi un cilvēki tajā ir tepat, šajā vidē.

"Man nāca prātā mans sencis krodzinieks Mārcis, kas 18. gadsimta sākumā darbojās Trikātā. Lasu grāmatu un iedomājos, ka cilvēki, kuri brauca starp Valmieru, Smiltēni, Cēsīm, piestāja arī Trikātas krogā un mans sencis viņiem pasniedza kādu desas luņķi un alus kausu. Lai gan mani senči bija krodzinieki, meldeři, viņi dzīvoja tuvu šiem cilvēkiem. Kaimiņos mātes mājai bija Straupes dzirnavas, netālu Ungurmuižā, Stalbes un Rozulas muižā, māte daudzus pazinusi. Svarīgi ir jau ne tikai senči, bet cilvēki, ar kuriem viņi saistījās. Grāmata parādās Eiropā pazīstami cilvēki un cari, kas te ieradās ciemos. Cars Aleksandrs I bija atbraucis uz krustdēla kāzām Stalbes muižā. Man saka – tas nevar būt. Savulaik Veselavas muižā bija Vidzemes sabiedrības dižākā vieta, kur visi centās būt, kur notika balles, teātra izrādes," nelielu ieskatu vēsturē sniedz

Pēteris Bolšaitis.

Kristiane Hince (*Christiane von Hinz*) jau vairāk nekā 50 gadus interesējas par Zigfrīda fon Fēgezaka daiļradi. Viņa pārstāv Fēgezaka biedrību Vācijā.

"Zigfrīds bija žurnālists, rakstīja arī lugas, dzeju. Vēstures institūta archīvā viņš atrada dokumentu lādi. To kāda radniece repatriācijas laikā 1939. gadā bija aizsūtījusi no Ungurmuižas uz Vāciju.

balstīs grāmatas izdošanu. Lūk, piemērs, kā idejas īstenojas," stāsta grāmatas izdevēja un ar lepnumu uzsver: "Šajos laikos, kad visi taupa, mēs atļāvamies izdot greznu grāmata – tādu, kādai tai jābūt, – ar daudzām fotografijām, skaidrojumiem.

Par grāmata ir gandarīti visi, kuri strādāja, lai tā iznāktu. Pēteris Bolšaitis ir iztulkojis arī Fēgezaka "Baltijas tragēdiju", un

Egils Gruzde, Dītmars un Kristiane Hinci, Pēteris Bolšaitis

Pati vēlāk gājusi bojā nelaimes gadījumā Polijā. Iegūtie dokumenti, vēstules ir grāmatas pamatā," stāsta Kristiane Hince. Viņa uzsver, ka Fēgezaks viņiem abiem ar Dītmaru ļāvis iepazīt Latviju un katra viesošanās reize ir jauka atkaltikšanās gan ar cilvēkiem, gan zemi.

Grāmatas izdevēja **Ligita Kovtuna atzīst, ka tās tapšana bijusi īsts kopīgas domas paraugs. "Naudas mums nebija, bet mēs strādājām. Grāmatai bija jābūt vērienīgai un skaistai. Teicu – turpināsim, līdz atdursimies. Visi bijām aizraušies. Māksliniece vairākkārt brauca uz Veselavu, Ungurmuižu. Tulkotājs ar redaktori daudz diskutēja par precīzām vārdu niansēm. Un tad... saņēmām ziņu no Hince kundzes, ka Fēgezaka biedrība at-**

Fēgezaka biedrība solās finansiāli atbalstīt tās izdošanu. Pagājuši gandrīz simt gadi, kopš Zigfrīds fon Fēgezaks pameta dzimteni, tagad viņš atgriežas savās grāmatās, līdz atvezdams dzimtas vēstures stāstus."

Sarmīte Feldmane
(laikraksts *Druva*)

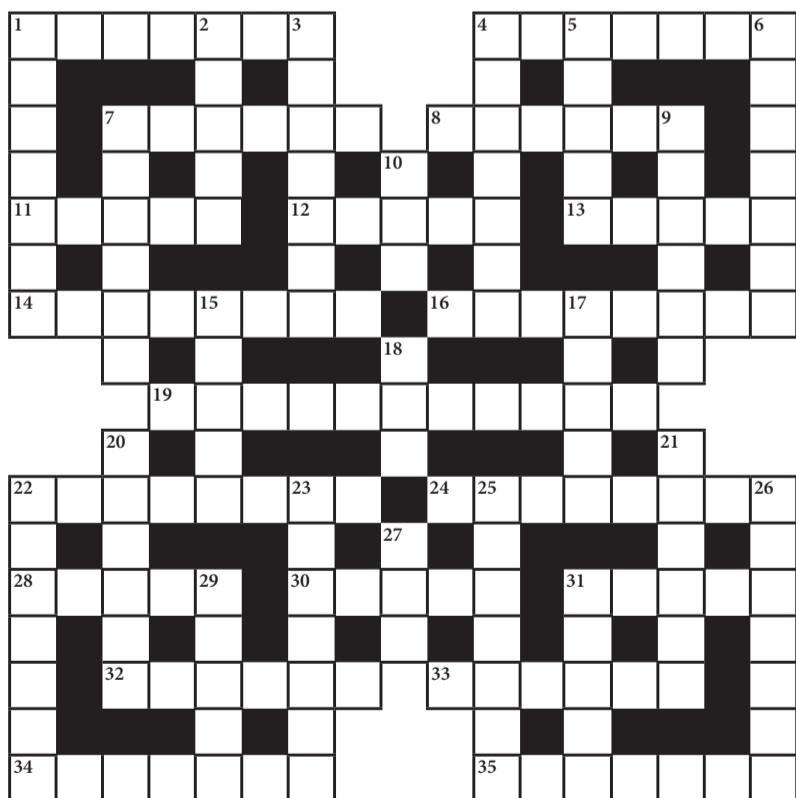
Grāmata var iegādāties Latvijas grāmatnīcās, Okupācijas muzeja grāmatu galdā.

Redakcija mīļuprāt nosūtīs grāmatas arī ārpus Latvijas. Cena Ls 15, pasta izdevumi uz Eiropas valstīm Ls 8, -, uz ASV un Kanadu – Ls 14, -.

Grāmata ir grezna, vairāk nekā 400 lappušu bieza, ar krāsainiem attēliem, cietais sējums ar apvāku.

Krustvārdu mīkla

Sastādījis Ēvalds Krolls

Līmeniski. 1. Akrobatikas figūra. 4. Augstas nogāzes stāvi krasti. 7. Kvēla jūsma, pacilātība. 8. Kailas. 11. Boksa cīņas laukums. 12. Teātra izradē cēlienu daļas. 13. Neliels, bezdelīgai līdzīgs putns. 14. Pūšamie mūzikas instrumenti. 16. Lielas kaķuķūģu vienības. 19. Cilvēks, kas veic lidojumus stratosfairā. 22. Tādas, kas visiem patīk. 24. Gokarta tipa automobiļu sacīkstes. 28. Piena konfekte. 30. Šaura

plāna kokmateriāla kārts. 31. Ķīmiskais elements, ātri kūstošs metāls. 32. Ezers Vidzemes augstienē. 33. Viegla, plastiska. 34. Saite, ar ko atsien (ko), lai nostiprinātu vēlamā stāvokli. 35. Iegrimt.

Stateniski. 1. Burukuģis ar vairākiem mastiem. 2. Tiesvedības dokumenti. 3. Saskaršanās. 4. Skatuves iekārtojuma elementi, kas aizsedz skatuves sāndaļus. 5. Spēcīga, kaisla vēlē-

šanās. 6. Strinkšķināmais taustiņu mūzikas instruments. 7. Gaŗas, savēluŗas, saķepuŗas matu ūķipsnas. 9. Strīpa, līnija. 10. Pavadone saulainā laikā. 15. Brieŗādas apavi. 17. Tīt ārā no iesaiņojuma. 18. Źņaudzēŗķūcka. 20. Oficiāli noteiktas maksas par pakalpojumiem. 21. Viena no lielākām Āzijas valstīm. 22. Ragana. 23. Cenas pazeminājums, pārdodot precī. 25. Kalnu sistēma Itālijā. 26. Satikt. 27. Vulkāns Japānā. 29. Būve, kas sniedz no krasta ūdenstīlpē ūdenstransporta līdzekļu piestāŗšanai. 31. Ŗaurs gaismas kūlis.

Krustvārdu mīklas (BL Nr. 47) atrisinājums

Līmeniski. 7. Kongress. 8. Rupēklis. 10. Priekšs. 11. Lampa. 13. Oktāva. 14. Aras. 15. Spēt. 16. Skates. 18. Oreols. 20. Agave. 23. Kips. 25. Sīga. 27. Taurus. 28. Kalvene. 29. Amata. 30. Svīta. 33. Vitrīna. 34. Iraka. 36. Alba. 37. Sols. 38. Usnes. 40. Reimsa. 43. Kalifs. 45. Roma. 47. Agra. 48. Kabile. 49. Afēra. 50. Resors. 51. Avantūra. 52. Kestners.

Stateniski. 1. Sniegt. 2. Krasas. 3. Ostas. 4. Krups. 5. Lesoto. 6. Pletne. 7. Karakasa. 9. Savaldīt. 11. Lama. 12. Apse. 17. Ezis. 19. Rīga. 21. Galetes. 22. Viesīte. 23. Krēta. 24. Skava. 25. Senas. 26. Amors. 31. Veselava. 32. Alts. 34. Ilga. 35. Komforts. 38. Usma. 39. Suga. 41. Moiras. 42. Arests. 43. Karāts. 44. Listes. 46. Aftas. 47. Ariki.

ZIŅAS ĪSUMĀ

Gaidot Sniegavīru saietu, Dobeles tūrisma informācijas centrā aplūkojami jauni suvenīri – krūzītes un glāzītes ar sniegavīriem, dažādu izmēru sveces ar zīmētiem sniegavīriem u.c.

Jaunās tehnoloģijas arvien straujāk uzlabo laucinieku ikdienu. Decembrī Kandavas novada Vānes pagastā darbu sākusi jauna "Tele -2" bāzes stacija, kas nodrošinās ne tikai augstvērtīgu sakaru kvalitāti, bet arī ātrgaitas mobilā tīmekļa iespējas "Tele -2" tīklā visā apdzīvotajā teritorijā.

Glābšanas dienests Valkā saņēmis divas jaunas, visā valstī modernākās automaŗinas ar kāpnēm un ūdens cisternu. Jauno aprīkojumu paredzēts izmantot kopā ar kaimiņiem Igaunijā.

Jau vairākus gadus Valmieras novada fonds gada nogalē tirgo apsveikuma kartītes un ieņemto naudu atvēl labdarībai. Zīmējumu autori ir bērni un jaunieŗi no dažādām izglītības iestādēm.

Liepājā viesojās Vācijas Jādes Internacionālās arodizglītības sadarbības biroja pārstāvji. Viesi tikās ar domes priekšsēŗa vietnieci Silvu Goldi un izglītības darbiniekiem. Nolemts attīstīt sadarbību starp Liepājas Valsts tehnikumu un Jādes reģiona arodskolām Vācijā. Sadarbība notiks ES mūŗizglītības programmas *Comenius* projektā.

ŗai nedēļā tiks svinēti Ventspils poliklīniskas jaunbūves spāru svētki. Jaunā poliklīnika būs daudz plaŗaka par paŗreizējo ārstniecības iestādi.

Kurmenes Baltās skolas bēniņu stāvā darbu sācis sabiedrisko aktivitāŗu centrs. Sestdienās tur pulcējas gados jaunākie kurmenieŗi, spēlē galda spēles, glezno un citādi pavada brīvo laiku.

Zebrenē par "Labo darbu nedēļu" pasludinātajās dienās ikviens varēja iesaistīties Ziemsvētku pāŗsteigumu dāvaniņu gatavošanā pagasta vientuļajiem ļaudīm.

Ventspilnieki visai aktīvi piedalījuŗies elektrisko un elektronisko iekārtu atkritumu savāķšanas akcijā. Viņi nodevuŗi vairāk nekā divas tonnas nevajadzīgu lietu.

Gulbenē, izpildot starpvalstu līgumu ar Krieviju, Brāļu kapos veikti apjomīgi labiekārtoŗanas darbi, par kuriem maksājusī kaimiņvalsts. Otrā pasaules kara padomju kaŗavīru Brāļu kapi Gulbenē, Spārites parkā, izveidoti 1968. gadā.

ŗiŗiņas sagatavojuŗas M. Linde un V. Berkina

Balsojiet par Brīvo Latviju!

Jūsu abonements ir svarīgs, lai mūsu laikraksts arī turpmāk pastāvētu un paustu objektīvu un vispusīgu informāciju! Pasūtīniet BL saviem radiem un draugiem Latvijā, savai dzimtajai skolai, bibliotēkai! Uzdāviniet abonementu sirmajiem leģionāriem, kuņiem tik ļoti vajadzīgs sarunbiedrs!

1 gada abonementa cena, pasūtīniet avīzi Latvijā – Ls 29,- Samaksa jāveic, naudu ieskaitot SEB banka, konta nr. LV80UNLA0050016243516 ar norādi „BL abonements”.

Pasūtīnāt BL varat arī Rīgas redakcijā Ausekļa ielā 14-2, Rīgā LV-1010, tālr. +371 67326761, e-pasts: redakcija@brivalatvija.lv
Par pasūtīnāšanas cenām un kārtību mītnes zemēs skat. avīzes pasītē

BL MANAM DRAUGAM

Lūdzu piesūtīt laikrakstu *Brīvā Latvija*

no _____ līdz _____

(uz ___ mēnešiem) pēc šādas adreses:

_____

_____

_____

_____

_____

Tālrunis: _____

e-pasts: _____

Kuponu, lūdzu, sūtiet uz redakciju vai savam mītnes zemes pārstāvim!

BL MAN PAŠAM

Lūdzu piesūtīt laikrakstu *Brīvā Latvija*

no _____ līdz _____

(uz ___ mēnešiem) pēc šādas adreses:

_____

_____

_____

_____

_____

Tālrunis: _____

e-pasts: _____

Kuponu, lūdzu, sūtiet uz redakciju vai savam mītnes zemes pārstāvim!

Brīvā Latvija reklāmas cenas Latvijā

Cena - Ls 0,78 par cm²
ierāmējumā
Atlaides par reklāmas
publicēšanas biežumu:

- Atkārtotot vienu un to pašu reklāmu 2 reizes, paredzēta atlaide 10 % apmērā no parastās cenas.
- Atkārtotot vienu un to pašu reklāmu 3 reizes, - 15 % no parastās cenas.
- Atkārtotot vienu un to pašu reklāmu 4 reizes un vairāk, - 20 % no parastās cenas.
- PRIVĀTSLUDINĀJUMIEM: Ls 0,39 par 1 cm² ierāmējumā.
- SĒRU SLUDINĀJUMS: Ls 28,60

Pasta adrese:

Ausekļa iela 14 - 2

Rīga, LV - 1010

Tālrunis + 371 67326761

Tālrunis +371 67326784

Darba laiks:

Pirmdien – 9-17

Otrdien – 9-17

Piektdien – 9-15

BRĪVĀ LATVIJA

Latvijas reģ. nr. 1144.

Rietumeiropas latviešu laikraksts,
iznāk sestdienās, 48 reizes gadā.

Izdevēji: *Brīvās Latvijas* izdevēju kopa (BLIK)

Redaktore: Ligita Kovtuna
Brīvā Latvija redakcija – Ausekļa iela 14-2,
Rīga, LV-1010
Tālr (redakcija) +371 67326761, +371 29439423,
Tālrunis: +371 67326784.
e-pasts: redakcija@brivalatvija.lv

Administrācija: "Straumēni", Catthorpe
Manor, Catthorpe, Leics. LE17 6DF, England.
Tālr. 01788823438, fakss 01788822441. Kārto
visas sēru un citu sludinājumu maksas; pie-
ņem rietumu abonementus, izņemot Vācijas
un Zviedrijas.
Pārstāvniecība Anglijā: Dz.Purmale,
34 Brook Road, Leicester LE5 2HE.
Tālr. 01162431322, fakss 01162433312.
e-pasts: dzidra.purmale@talktalk.net

Abonementa maksa, sākot ar
2010. gada 1. jūliju:

Lielbritānijā: 6 mēnešiem €60; 12 mēnešiem
€110. Samaksu ar čeku, PO vai naudā (ierakstītā
sūtījumā) sūtīt laikraksta administrācijai (adresi
sk. augšā), uz vārdu Brīvā Latvija.

Zviedrijā: 6 mēneši Kr 650,-; 12 mēneši Kr
1240,-. Naudas pārvedumi: Lettiska Hjälpkom-
mittent, Brīvā Latvija (Wallingatan 34, 5 tr, S-111
24, Stockholm, Postgiro 11 47 46 - 1). Tālr. un
fakss 08 - 214425.

Naudas pārvedumi Vācijā: 12 mēn. – 130 eiro;
6 mēn. – 70 eiro; 3 mēn. – 40 eiro; BL konts Lettis-
che Gemeinschaft, Salzmannstr. 152, 48159
Münster. Postbank Hamburg, BLZ 200 100 20,
konts 271 751 204. Adrese abonēšanas jautājumiem:
Ivars Vētra, Mittelstr. 3, D-35415 Pohlheim,
tālr. +49 6004 2801, e-pasts: ivetra@web.de. Cita
informācija Nils Ebdens, Lettische Gemeinschaft
in Deutschland e. V., Frankfurter Str. 54, D-35440
Linden, tālr. +49 6403 940933, e-pasts: info@lk-v.
de

Citās Eiropas zemēs: 6 mēnešiem 70 eiro;
12 mēnešiem 130 eiro. Naudas pārvedumi ar čeku
uz Brīvā Latvija (adrese kā augšā).

ASV un pārējās pasaules valstīs 6 mēnešiem
USD 90,-, 12 mēnešiem USD 170,-.

Latvijā: 6 mēnešiem Ls 16, 12 mēnešiem Ls 29
(€ 33).

Latviešu organizāciju un privātie sludinājumi
maksā €3 par 10 mm augstu viensējīgā platu-
mā aizņemtu telpu. Sēru sludinājumi (10,6 cm x
7 cm) €35. Zviedrijā – 500 kr.
Komerciālie sludinājumi €6 par 1 slejas cm.

Atlaides atkārtotām reklāmām.

Ar autora vārdu, iniciāliem vai segvārdu para-
kstītos rakstos izteiktās domas nav katrā ziņā arī
redakcijas domas. Par līdzstrādnieku honorāriem
nepieciešama iepriekšēja vienošanās. Par publi-
kācijas minēto faktu precizitāti atbild autors.

BRĪVĀ LATVIJA

Latvian Weekly Newspaper
published by the Latvian Publishers Association,
Ausekļa iela 14-2, Rīga, LV-1010, Latvia.

Iespējamie: SIA Madonas Poligrāfists

Tiks VĀKTAS LATVIEŠU GRĀMATAS Zviedrijā

Palīdzēsim Latvijas skolām.

Veci cilvēki aiziet mūžībā un atstāj pēc sevis daudz mantu. To starp latviešu grāmatas, KAS DRUKĀTAS RIETUMOS. Vajadzīgas TIKAI tādas. Un banānu kastēs.

Kad saliek banānu kastēs, šīs KASTES VĀKS jāliek virsū. Nedrīkst tātad likt grāmatas banānu kastē un kastes VĀKĀ. Citādi nevarēs tās aiztransportēt ar kravnieku uz Latviju, jo

kaste tad izjūk.

Zviedru kristīgā organizācija <http://www.franetthjartatilllettth-jarta.com> uzņemas šādas grāmatas aizvest uz Latviju. Uz latviešu pamatskolām un ģimnazijām, uz Latvijas laukiem.

- Salikt kastēs RIETUMOS IZDOTĀS latviešu grāmatas.
- Uzrakstīt uz papīra, kas pielīmēts pie kastes *Böcker till lettis-*

ka skolor på landet. Via Från Ett Hjärta Till Ett Hjärta

• Piezvanīt Jānim Vikmanim 070-22 85 6 85 (plkst. 08.00-13.00. Nevis citā laikā, laipni lūdzu.)

• Novietojiet savu banānu kasti pagrabā... gaidiet transportu.

Lai zviedriem nebūtu jāmaksā lieka nauda par transportu, grāmatu labvēlim vajag pacietības. Braucot pa ceļam uz citurieni,

Från Ett Hjärta Till Ett Hjärta grāmatas savāks.

Nākotnē varēšu sniegt pārskatu, kuņš skoliņās šīs grāmatas nokļūs.

No Sirds Sirdij, kā šo organizāciju sauc latviski, labprāt paņemtu līdzī, ja vien būtu ziedotāji, arī zīmulus, papīru un tml. skolas materiālus latviešu skoliņām.

Jānis Vikmanis

Vesterosā

www.zilupe.se

Dāvināsim mūsu avīzes Latvijas lauku bibliotēkām!

Latvijas Lauku bibliotēku atbalsta biedrība (LBAB) aicina tautiešus sadarboties, papildinot tēvzemes bibliotēku krājumus!

Latvijas cilvēki, īpaši laukos, ir ļoti ieinteresēti saņemt objektīvu un neatkarīgu informāciju par politiskiem, sabiedriskiem un kultūras dzīves notikumiem Latvijā un ārpus mūsu valsts, vēlas zināt, kā klājas ārzemēs mītošajiem tautiešiem.

Latvijas pagastu un mazpilsētu bibliotēkas ir vietējie informācijas, izglītības un kultūras centri, kur cilvēki tiek, lasa, lieto tīmekli. Lieki teikt, ka naudas bibliotēku krājumu papildināšanai, jo sevišķi pēdējos, krīzes skartajos gados, ir ļoti maz, nereti nav nemaz...

LBAB savu iespēju robežās nāk talkā, nu jau desmit gadus atbalstot bibliotēkas visā Latvijā

gan morāli, gan materiāli – dāvinot grāmatas, žurnālu un laikrakstu abonementus. Aicinām jūs, godātie tautieši, pievienoties mums!

Dāviniet laikrakstu *Laiks* un *Brīvā Latvija* abonementus Latvijas lauku bibliotēkām – tā būs ļoti vērtīga dāvana, kas nesīs daudz prieka!

LBAB adrese: Ģertrūdes ielā 31-15, Rīgā, LV-1011.

Tālr. - + 371 29457820.

Patiesā cieņā

Biruta Eglīte,

LBAB priekšsēde (vadītāja)

P.S. Par abonementu dāvināšanu var sazināties arī ar laikrakstu Rīgas redakciju.

tālr.: +371 67326761,

+371 29439423;

e-pastu: redakcija@brivalatvija.lv

Rīgā, Ausekļa ielā 14-2, LV-1010

SIA „MADONAS POLIGRĀFISTS”

ir pazīstama kā viena no senākajām tipogrāfijām Vidzemē. Šodien esam kļuvuši par modernu plaša profila tipogrāfiju – drukājam avīzes, veidlapas, brošūras, kalendārus. Pēdējos gados īpašu uzmanību pievēršam grāmatu ražošanai gan cietajos vākos, gan termolīmētām grāmatām mīkstajos vākos. Tipogrāfija nodrošina ar darbu Madonas pilsētas un tās rajona 70 iedzīvotājus. Mūsu galvenā prioritāte ir izpildīt to, kas apsolīts klientam. Esam gandarīti, ka varam sadarboties arī ar laikraksta „Brīvā Latvija” redakciju!

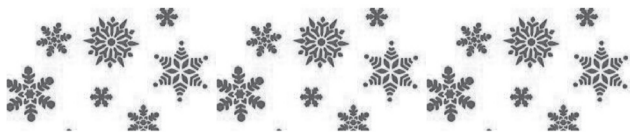
Gaidīsim pasūtījumus arī no Jums!

Mūsu adrese: Saieta laukums 2a, Madona, LV-4801, Tālr. +371 64822742

e-pasts: pasutijumi@madpol.lv

Rīgas klientu birojs: K. Valdemāra iela 106/108, Rīga, LV-1013, Tālr. +371 67315026

e-pasts: madpolriga@madpol.lv

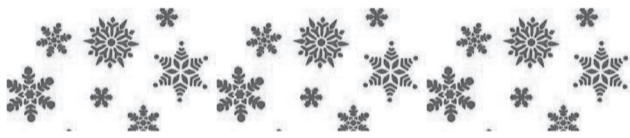
Kluss...

Kluss... un ieskanas durvis kā vienmēr,
Tik kluss – ka vēlētos apstāties reiz.
Viss kluss. Un, pieveŗot acis, vien liekas.
Ka klust viss uz šīs pasaules.
Nāk Jaunais gads, nāk egļu smarža liega,
Un viegli baltas pārslas slīd.
Bet sirdi nevar ieputināt sniegā,
Tai jāiet lielus sapņus piepildīt.

Šīs dienas pirms Ziemassvētkiem
ved mūs pretim kādam baltam
klusumam, aiz kuŗa ir
kaut kas mīļš, sen aizmirsts
un pazaudēts, kas mums
atkal no jauna jāatrod...

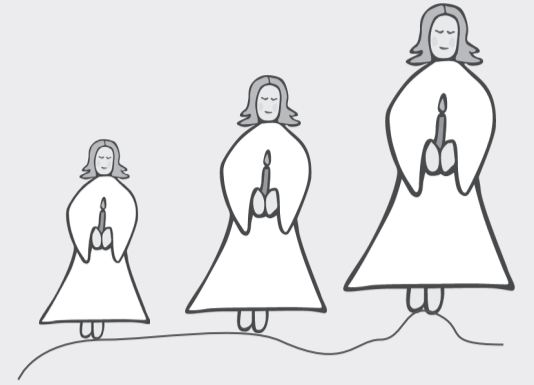
/Kālis Skalbe/

**Gaišus, draudzīgus svētkus un sekmīgu 2012. gadu
visiem radiem, draugiem un paziņām
novēl
Inese un Roger**

Latviešu Nacionālā Padome Lielbritānijā Novēl tautiešiem tuvu un tālu Priecīgus Ziemassvētkus un Laimīgu Jauno gadu!

Nāk Ziemassvētki no sniegota sila
Un baltu mieru pār pasauli klāj,
Un debes svēta ikvienu šai naktī,
Kas cerību, gaišumu dvēselē krāj.

...,bet pār tevi uzaust Dievs,
un Viņa godība pār tevi parādās.
Jes. 60:26

**Ziemassvētki – klusie, brīnišķie svētki, kad debesu
gaisma kā tālas bērības atmiņas katrā dvēselē.
Lai šī svētlaiques dievišķā gaisma Jūs pavada un sasilda
arī Jaunajā - 2012. gadā!**

Vera Rozīte

Elmārs Ernsts Rozītis

„Gribas, lai baltās darbdienās balti svētki ir..”

(I. Ziedonis)

Ziemassvētki ir pārvērtību laiks. Šogad varam priecāties par
jaundzimušo Zviedrijas Latviešu apvienību, kas iezīmē jaunu
sākumu Zviedrijas latviešiem.

Ir piedzīmusi organizācija, kas atbilst ŠODIENAS latviešu
kopienas vajadzībām, nezaudējot saiti ar jau pastāvošajām lat-
viešu sabiedrības struktūrām.

**Gaišus svētkus novēlam Brīvās Latvijas lasītājiem un mūsu
ilggadējiem Latviešu palīdzības komitejas atbalstītājiem!
Bez jums nebūtu šī jaunpiedzimušā bērna.**

Zviedrijas Latviešu apvienības valde

Dedziet gaišu uguntiņu
Ziemas svētku vakarā,
Lai dieniņas baltas nāca
Visa gada garumā!

**Ziedonis un Ināra Āboliņi
un Inta ar Richardu sveic savus draugus un paziņas,
novēlot visiem priecīgus Ziemas svētkus un svētīgu Jaungadu!**

Rakstisku apsveikumu vietā
ziedojam laikrakstam „Brīvā Latvija”

**Savējiem – tuvumā un
tālumā – Ziemas svētkos
un Jaunajā gadā
labākos vēlējumus sūta
Dzidra Lesterā.**

Ziedojušs
Brīvajai Latvijai

**Nicola, Māra, Anna un
Elīze Sinkas**

**novēl radiem, draugiem,
Brīvās Latvijas lasītājiem
un Ziemassvētku Vecītim
priecīgus Ziemassvētkus!**

Priecīgus Ziemassvētkus! Laimīgu 2012. gadu!

novēl

Zviedrijas Latviešu Centrālā Padome

Dāviniet radiem un draugiem
Brīvās Latvijas abonementu 2012. gadam!

Ziemassvētki, Lielādiēna,
Tie Dievam lieli svētki.
Ziemassvētkos Dievs piedzima,
Lieldienā šūpli kāra.

**Priecīgus Ziemassvētkus
un laimīgu Jauno gadu!
Paldies par darbu
un atsaucību 2011. gadā!**

Latviešu kopība Vācijā
www.lk-v.de

Atpērkoties no draugu un
pusdraugu cienāšanas manā
85. „dzimšanas dienā”, paziņo-
ju ieinteresētiem, ka tā vietā
financēju KORĢENES pa-
matskolas skolēnu un pava-
dītāju Okupācijas mūzeja ap-
meklējumu.

Jānis Neimanis

Latviešu kopība Vācijā

Ziedojušs vai novēlot kaut nelielu daļu savā testamentā, jūs
liksiet stipru un paliekošu pamatu latvietības uzturēšanai Vācijā

- LKV finānciāli atbalsta Eiropas Vasaras skolu un Bonnas lat-
viešu skoliņu „Kamolītis”
- LKV 53 gadus nodrošināja Minsteres Latviešu ģimnazijas pa-
stāvēšanu
- LKV pārvalda bibliotēku un arhīvu LCM
- LKV atbalsta laikraksta „Brīvā Latvija” izdošanu
- LKV rīko latviešu sarīkojumus Vācijā

Latviešu kopība Vācijā (LKV) dibināta 1946. gadā. ASV, Liel-
britānijas un Francijas okupētajā Vācijas teritorijā atradās ap
150 000 latviešu bēgļi, kas nodibināja savu pārstāvību ar no-
saukumu „Latviešu centrālā padome”. Pašlaik Vācijā dzīvo ap
15000 latviešu. Latviešu kopības pulkā nav tikai kaŗa laika bēgļi
un viņu Vācijā dzimušas atvases, bet arī pēdējos gados no Lat-
vijas izbraukušie. Mūs visus vieno Latvijas valsts, valoda un kul-
tūra.

Latviešu Kopība Vācijā, Lettische Gemeinschaft in Deutschland e.V.
Frankfurter Str. 54
35440 Linden,
Tel. 06403 940933
info@lk-v.de

Lettische Gemeinschaft in Deutschland e.V. Sparkasse
Münsterland Ost BLZ 40050150 Kt. Nr. 397786

Eiropas Latviešu Apvienība (ELA)

**Sirsniģi sveic Ziemassvētkos
un Jaunajā gadā!**

Divi eņģeļi sēž
Jumta korē un dzied,
Katram nomet pa dāvanai,
Katram, kas gaŗām iet.

**Skaista svētku dāvana ir
Brīvās Latvijas abonements 2012. gadam**